CONSILIUL RAIONAL DROCHIA

STRATEGIA DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ

A RAIONULUI DROCHIA

COMPONENTA APĂ ȘI CANALIZARE

(2018 – 2025)

DROCHIA, 2018

Componenta de AAC din SDSE este aprobată
prin decizia nr. 6/9 din 10.12.2018
a Consiliului Raional Drochia

Elaborat cu suportul:

Proiectului „Modernizarea Serviciilor Publice Locale în Republica Moldova” (MSPL), implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

Această activitate este realizată cu sprijinul financiar al Ministerului German pentru Cooperare Economică şi Dezvoltare (BMZ) și al Guvernului Suediei.

Partenerii proiectului:

Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale şi Mediului
Agențiile pentru Dezvoltare Regională Nord, Centru, Sud și UTA Găgăuzia

Autor:

Grupul de Lucru Planificare Strategică a raionului Drochia

Opiniile exprimate în prezentul text aparțin autorului/autorilor şi nu reflectă neapărat punctul de vedere al GIZ, finanțatorilor şi partenerilor proiectului MSPL.

Cuprins

Lista figurilor 4
Lista tabelelor 4
Lista anexelor 4
Abrevieri si Acronime 5
Glosar de termeni 5
1. Introducere (cu referire la partea generala a SDSE) 7
1.1. Metodologia de elaborare a Strategiei pe AAC 7
1.2. Cadrul legal si instituțional in domeniul AAC 8
1.3. Informatii generale despre raionul Drochia 11
2. Analiza Diagnostic 13
2.1. Context național și regional 13
2.2. Acoperirea cu servicii (i. Alimentarea cu apă, ii. Canalizare) 16
2.3. Situația curentă privind aprovizionarea cu apă și servicii de canalizare a raionului 25
2.3.1. Infrastructura de aprovizionare cu apă și servicii de canalizare 25
2.3.2. Accesibilitatea serviciilor de apa și canalizare 28
2.3.3. Calitatea serviciilor (i. Alimentarea cu apă, ii. Canalizare) 28
2.3.4. Eficiența operațională 29
2.3.5. Operatorul urban / raional 32
2.4. Finanțarea sectorului AAC 34
2.5. Planificarea in sector. Regionalizarea/cluster-izarea raionului Drochia 38
2.6. Aspecte sociale și de gen 39
2.7. Analiza SWOT 41
3. Strategia de dezvoltare a sectorului de apă-canalizare din raion 43
3.1. Formularea obiectivului sectorial /viziunea de dezvoltare (până în anul 2025) 43
3.2. Abordarea priorităților 43
3.3. Formularea obiectivelor specifice de dezvoltare 45
4. Planul de Acțiuni 50
5. Mecanismul Evaluare și Monitorizare 61
Anexe 62

Lista figurilor

Figura 1 Harta Amplasarii raionului Drochia 11
Figura 2 Prognoza demografică pentru orașul Drochia, 2014-2050, mii persoane 12
Figura 3 Resursele de apă centralizate în r. Drochia 17
Figura 4 Acoperirea populației raionului drochia cu apeduct (%) 18
Figura 5 Numărul de localităţi din raionul Drochia ce dispun de sistem centralizat de alimentare cu apă, anul 2018 18
Figura 6 Prezenţa sistemului centralizat de apă pe primării, raionul Drochia 20
Figura 7 Acoperirea populaţiei raionului Drochia cu sisteme de canalizare, % 21
Figura 8 Disponibilitatea sistemului centralizat de canalizare 21
Figura 9 Ponderea medie a facturilor achitate în localitățile ce dispun de apeduct (%).....23
Figura 10 Volumul pierderilor înregistrate în mediu pe zi din totalul de apă (%) 23
Figura 11. Structura consumului de apă, m3/an 24
Figura 12 Lungimea rețelelor de alimentare cu apa din raionul Drochia și porțiunile ce necesită reabilitare (km) 25
Figura 13 Lungimea reţelei de alimentare cu apă la nivel de comună. 26
Figura 14 Lungimea rețelelor de canalizare din or. Drochia şi porţiunile ce necesită a fi reabilitate (km) 27
Figura 15 Costul unui metru cub de apă potabilă pentru gospodăriile casnice în r. Drochia 28
Figura 16 Forma organizatorico-juridică de operare a sistemului AAC 30
Figura 17 Intenționări de a schimba forma organizatorico-juridică de operare a sistemului AAC30
Figura 18 Gradul de contorizare din numărul total de gospodării conectate la apeduct 31
Figura 19 Numărul de angajați ai operatorilor AAC din r-nul Drochia 32
Figura 20 Necesități în dotare tehnică a operatorilor din r-nul Drochia 33
Figura 21 Costul estimativ si aprobat pentru proiectul GIZ în oraşul Drochia 34
Figura 22 Abordarea etapizată privind dezvoltarea și gruparea serviciilor de alimentare cu apă44
Figura 23 Abordarea etapizată privind dezvoltarea serviciilor de canalizare.....45

Lista tabelelor

Tabelul 1 Localităţi ce nu dispun de sisteme centralizate de apă, iunie 2018 19
Tabelul 2 Primării ce nu dispun de sisteme de canalizare centralizate, iunie 2018 22
Tabelul 3.Dinamica veniturilor disponibile totale pe republică, 2014-2017 32
Tabelul 4 Proiecte implementate in perioada anilor 2015-2018 35
Tabelul 5 Proiecte investiționale în desfășurare (2017- 2019) 35
Tabelul 6 Proiecte investiționale planificate, elaborate și în căutare de finanțare 37
Tabelul 7 Principalele direcții pentru dezvoltarea rși eficientă a serviciilor de alimentare cu apă43
Tabelul 8 Planul de acțiuni determinat pentru perioada de timp: 2018-2025 50

Lista anexelor

Anexa 1 Formular de Monitorizare a implementării Strategiei SDSE, Componenta AAC 62
Anexa 2 Operatorul urban “Apa Canal” Drochia 63
Anexa 3 Operatorii de servicii din primariile raionului Drochia 70
Anexa 4 Schema sistemului de alimentare cu apă Clusterul Nistru 71
Anexa 5 . Schema sistemului de alimentare cu apă Clusterul or. Drochia 71

Abrevieri si Acronime

SDSE	Strategia de Dezvoltare Socio-Economică
AAC	Aprovizionarea cu apă si servicii de canalizare
APL	Administraţia Publică Locală
MADRM	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
MSMPS	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale
MEI	Ministerul Economiei și Infrastructurii
MF	Ministerul Finanțelor
CRS	Comisia Regională Sectorială
CRDN	Consiliul Regional de Dezvoltare Nord

Glosar de termeni

Aglomerare –	Zonă în care populația și/sau activitățile economice sunt suficient de concentrate pentru a face posibilă colectarea apelor uzate orășenești și dirijarea lor spre o stație de epurare sau spre un punct final de evacuare;
Aprovizionare cu apă	Totalitatea activităților și lucrărilor efectuate în scopul captării, tratării, transportării, înmagazinării și distribuirii apei potabile către consumatori;
Aducţiune	sistem constructiv prin care se asigură transportul apei în deplină securitate de la captare la rezervor;
apătehnologică	apă folosită pentru asigurarea unui proces tehnologic (spălare, diluare, răcire etc.);
ape menajere uzate	ape de canalizare rezultate din folosirea apei în gospodării, instituţii publice şi servicii, care provin din metabolismul uman, din activităţi menajere şi igienico-sanitare şi care sînt deversate în sistemul de canalizare;
apă industrială uzată	apă uzată care provine din procesul industrial de producţie;
branşament de apă	parte din reţeaua publică de alimentare cu apă, care asigură legătura dintre reţeaua publică de distribuţie a apei şi instalaţia internă de apă a unei incinte sau a unei clădiri.
Cluster -	aglomeraţii de localităţi unde se poate organiza un serviciu AAC eficient si durabil
contor (apometru)	aparat pentru măsurarea volumului de apă potabilă/ tehnologică livrată consumatorului sau a volumului de ape uzate evacuate în sistemul public de canalizare;
operator	persoană juridică care dispune, dirijează, exploatează şi întreţine un sistem public de alimentare cu apă şi de canalizare şi furnizează consumatorilor serviciul public de alimentare cu apă şi de canalizare în baza unui contract;
reţea de canalizare	construcţie din canale colectoare, construcţii-anexă etc., care asigură colectarea şi transportul apei de canalizare la staţia de epurare;
reţea de transport al apei	parte a sistemului public de alimentare cu apă, constituită din reţeaua de conducte magistrale, armaturi şi din construcţii-anexă, care asigură transportul apei;

sistem public de alimentare cu apă - ansamblu de instalaţii tehnologice, echipamente funcţionale şi dotări specifice prin care se realizează serviciul public de alimentare cu apă. Sistemul public de alimentare cu apă cuprinde următoarele componente: captări, aducţiuni, staţii de tratare, staţii de pompare cu sau fără hidrofor, rezervoare de înmagazinare, reţele publice de transport al apei, reţele publice de distribuţie a apei;

sistem public de canalizare - ansamblu de instalaţii tehnologice, echipamente funcţionale şi dotări specifice prin care se realizează serviciul public de canalizare. Sistemul public de canalizare cuprinde, în special, următoarele componente: reţele publice de canalizare, staţii de pompare, staţii de epurare, colectoare de evacuare spre emisar;

studiu de fezabilitate document elaborat pentru o investiţie în infrastructura de alimentare cu apă şi canalizare, ce prezintă o analiză a capacităţii de a dezvolta şi finaliza cu succes un proiect prin luarea în considerare a tuturor factorilor tehnici, financiari, de mediu, socioeconomici şi instituţionali;

1. Introducere (cu referire la partea generala a SDSE)

Acest document prezintă actualizarea componentei de Apă şi Canalizare din cadrul Strategiei de Dezvoltare Socio-economică a raionului Drochia, aprobată în anul 2016.
Documentul - capitol privind sectorul de „Apă şi canalizare" este elaborat în vederea detalierii situației actuale pe teritoriul raionului privind aprovizionare cu apă şi canalizare, identificare a necesităților, oportunităților de dezvoltare a acestei componente, cât şi planificarea ulterioară a acțiunilor. Rezultatul scontat este asigurarea accesului populației la servicii calitative si accesibile de AAC în raionul Drochia.

Strategia de Dezvoltare Socio-Economică a Raionului Drochia a fost elaborată pe perioada 2016-2020 şi conţine informaţii despre capitolul AAC în linii generale, cu accent pe situaţia din oraşul Drochia. Informaţie despre situaţia AAC în celelalte localităţi este prezentată foarte vag. Lipseşte analiza cantitativă detaliată în acest sector.

Cele mai pertinente raționamente de justificare a necesității actualizării capitolului Apa si canalizare au fost:

- elaborarea și aprobarea în ultimii ani a unor noi documente relevante sectorului AAC (studii de oportunitate și fezabilitate)
- lansarea mai multor proiecte locale și intercomunitare, care nu se regăsesc în documentul existent
- necesitatea de analiză și abordare a opțiunilor de canalizare, nu doar de alimentare cu apă
- transferul accentului de la "acces la serviciile de apă și canalizare" pe "conectivitate la servicii apă și canalizare" și sporirea calității serviciilor pentru apropierea de standardele europene

Această actualizare a fost posibilă cu sprijinul financiar al Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), iar procesul de elaborare a capitolului a fost efectuat de Grupul de Lucru, constituit prin Dispoziția Președintelui Raionului Drochianr. 02/1-5-10 din 05 martie 2018,facilitat de experținațională calificați, cu implicarea consultanților regionali, Agenției de Dezvoltare Regională Nord, facilitatori ai organizațiilorsocietății civile.

Datele utilizate în elaborarea documentului au fost bazate pe indicatori calitativi și cantitativi furnizați de autoritățile publice locale I şi II din raion, Biroul Național de Statistică, Agenția de DezvoltareRegională Nord, rapoarte si studii recent elaborate la nivel regional.

1.1. Metodologia de elaborare a Strategiei pe AAC

A fost utilizată o metodologie de planificare inovativă, având la bază principiul compilării prioritățilornaționale de dezvoltare a sectorului cu prioritățile locale ale raionului Drochia. Actualizarea documentului s-a desfășuratîntr-o manieră participativă asigurând implicarea activă a reprezentanțilorautorităților publice de nivelul I si II, a instituțiilor de stat abilitate cu

atribuții in domeniul aprovizionării cu apă si canalizare, a instituțiilor sociale, sectorului asociativ, Grupul Local de Planificare Strategică, creat prin dispoziţiaPreședintelui raionului.

Astfel, mai jos sunt următoarele acțiuni întreprinse:

- *Pregătirea* – elaborarea, discutarea și aprobarea metodologiei de evaluare a situației existente şi Planului de Lucru;
- *Evaluarea documentelor strategice de nivel regional, național, sectorial relevante sectorului Apă şi canalizare din raionul Drochia;*
- *Colectarea informației in baza unui chestionar privind situația existentă la nivel local în toate cele 28 de primării, componente ale raionului Drochia,* pentru fundamentarea și argumentarea deciziilor și a intervențiilor necesare de realizat în domeniul aprovizionării cu apă și servicii canalizare;
- *Elaborarea Profilului Diagnostic în baza* analizei informațiilor colectate în conformitate cu metodologia aprobată *si coordonarea lui cu GLPS şi alţi factori interesați;*
- *Elaborarea Contextului Strategic prin stabilirea priorităților naționale,* reieșind din politicile publice naționale pentru sectorul AAC şi i*dentificarea priorităților locale* în mod participativ în cadrul atelierelor de planificare strategică;
- *Validarea Planului de acțiuni în domeniul AAC pentru anii 2018-2025*realizată în cadrul ședinței Grupului de lucru raional;
- Consultarea publică aproiectului Capitolului de “Apa și canalizare” pe pagina oficială a CR Drochia şi organizarea audierilor publice;
- *Ajustarea proiectului* Capitolului de “Apă și canalizare” conform recomandărilor şi sugestiilor;
- *Transmiterea* Capitolului de “Apă și canalizare” pentru aprobare către CR Drochia.

1.2. Cadrul legal si instituțional în domeniul AAC

Cadrul legal. Strategia privind aprovizionarea cu apă și canalizarea localităţilor din Republica Moldova, Indicatorii – ţintă privind apa și sănătatea aprobaţi în cadrul acţiunilor de aderare la Protocolul de la Londra plasează serviciile de alimentare cu apă si de canalizare in sfera activităţilor de interes economic general si incearcă să alinieze aceste servicii la conceptul european, avind in bază următoarele obiective fundamentale:

- descentralizarea serviciului de alimentare cu apă și canalizare și creșterea responsabilităţilor autorităţilor locale cu privire la calitatea serviciilor asigurate populaţiei;
- extinderea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare și creșterea gradului de acces al populaţiei la aceste servicii;
- promovarea principiilor economice de piaţă și reducerea gradului de monopol.

In acelasi timp necesită de menţionat că legislaţia nu s-a dezvoltat in următoarele direcţii, cum ar fi:

- redefinirea conceptelor si mecanismelor de protecţie socială a segmentelor defavorizate ale populaţiei si reconsiderarea raportului preţ/calitate;
- atragerea capitalului privat in finanţarea investiţiilor din domeniul infrastructurii sistemelor de alimentare cu apă si canalizare;
- instituţionalizarea creditului local si extinderea contribuţiei acestuia la finanţarea serviciilor de alimentare cu apă si canalizare.

Guvernul Republicii Moldova a adoptat Hotărîrea 1188 din 02.11.2004 cu privire la Planul de acţiuni privind funcţionarea apeductului" Soroca-Bălţi" și alimentarea cu apă a unor localităţi din ţară, prin care raionul Drochia face parte din proiectul de parteneriat public privat Soroca – Bălţi.

Aceasta prevede următoarele activităţi:

1. Elaborarea documentaţiei de proiect privind construcţia ramificaţiilor de la apeductul „Soroca-Bălţi" spre localităţile Floresti, Drochia, Sîngerei, Rîșcani și Teleneşti;
2. Realizarea proiectului privind construcţia ramificaţiilor de la apeductul „Soroca-Bălţi" spre localităţile menţionate.

Administraţiile raioanelor menţionate mai sus au semnat un memorandum privind colaborarea in comun pentru dezvoltarea sistemelor de alimentare cu apă, utilizind ca sursă aducţiunea Soroca – Bălţi. Există deja cateva studii si documente elaborate pentru asigurarea cu apă a orasului Drochia si a localităţilor din jurul orasului prin intermediul apeductului Soroca-Bălţi. Însă, acest proiect a fost stagnat, şi se află în căutarea unui nou finanţator.

Activitatea serviciilor de alimentare cu apă şi canalizare la nivel naţional sunt reglementate de următoarele regulamente şi acte normative:

- Regulamentul – cadru privind folosirea sistemelor comunale de alimentare cu apă şi canalizare. Aprobat prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr.656 din 27 mai 2002;
- Regulamentul – cadru privind exploatarea tehnică a sistemelor de alimentare cu apă şi canalizare. Ordin nr.6 din 24.01.2006 ADR.
- Metodica elaborării normativelor de consum tehnologic al apei la întreprinderile prestatoare de servicii alimentare cu apă şi canalizări a Republicii Moldova. Aprobate de MDT, C şi GC al RM cu ordinul nr. 163 din 27.10.1999;
- Regulament-Cadru privind recepţionarea apelor uzate, eliberarea condiţiilor tehnice şi autorizaţiilor de deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare al localităţilor. Ordinul nr.40 din 18.02.2005 al Departamentului Construcţiilor şi Dezvoltării Teritoriului.
- Regulamentul securităţii tehnice la exploatarea gospodăriei apeduct şi canalizare. Aprobat de MGC şi L cu ordinul nr.69 din 11 martie 1990;
- Consiliul raional va prevedea în planurile sale de monitorizare îndeplinirea acestei strategii, adaptarea şi aprobarea prin decizia Consiliului Raional Drochia, cât și aplicarea acestor prevederi în practică.

Republica Moldova este parte semnatară a mai multor convenţii şi parteneriate relevante pentru sectorul AAC: Acordul de Parteneriat şi Cooperare cu UE, Convenţia Espoo, Convenţia de la Helsinki, Protocolul Apa şi Sănătatea, Convenţia CIPFD, Protocolul referitor la Răspunderea Civilă, Convenţia Aarhus, acorduri bilaterale cu Ucraina şi România.

Cadrul instituţional.*Nivel național.*Cadrul instituțional în domeniul elaborării și promovării politicilor AAC la nivel național a suferit schimbări în urma reformei Guvernului Republicii Moldova desfășurate pe parcursul anului 2017. Astfel, acesta include următoarele organe centrale de specialitate ale administrației publice:

- Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (MADRM);
- Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale (MSMPS);

- Ministerul Economiei și Infrastructurii (MEI);
- Ministerul Finanțelor (MF).

Domeniul de intervenţie al acestor instituţii ţine de elaborarea politicilor publice in domeniu si reglementarea activităţii in sector. Un număr de servicii de stat, subordonate Ministerelor si desconcentrate in raionul Drochia, monitorizează la nivel local aprovizionarea cu servicii de apă si canalizare a locuitorilor.

Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE) este autoritatea publică centrală cu importante competențe de reglementare a serviciilor AAC. Printre competențele acesteia se numără următoarele:

- Licențierea operatorilor de servicii AAC;
- Elaborarea și aprobarea metodologiei de calcul al tarifelor pentru serviciile publice de alimentare cu apă, de canalizare şi de epurare a apelor uzate;
- Aprobarea tarifelor pentru serviciile publice de alimentare cu apă tehnologică, prestate centralizat la nivel de municipiu (oraș) şi raion, stabilite în conformitate cu metodologia de calcul al tarifelor;
- Elaborarea și aprobarea altor reglementări pentru serviciile AAC.

*Nivel regional.*La nivel regional, ADR Nord este principala instituție, alături de Consiliul Regional de Dezvoltare (CRD) Nord, care are responsabilitatea și autoritatea elaborării strategiei și implementării politicilor de dezvoltare regională, inclusiv în domeniul accesului la servicii AAC de calitate.
Comisia Regională Sectorială în domeniul AAC a fost creată în cadrul CRD Nord prin decizia acestuia din urmă nr. 3 din 29 iunie 2017.
CRS este o structură fără personalitate juridică, cu funcție consultativă pentru CRD, având drept scop abordarea multidimensională și elaborarea unor repere și recomandări pentru CRD în vederea asigurării unei dezvoltări durabile a sectorului respectiv, inclusiv utilizarea eficientă și atragerea de noi resurse financiare și umane în vederea asigurării unei dezvoltări durabile a sectorului, având la bază următoarele sarcini:

a) Analiza și distribuirea informațiilor și datelor referitoare la dinamica dezvoltării sectoriale a teritoriilor locale și regionale, precum și a inegalităților existente între acestea;
b) Elaborarea viziunii pentru documentele de politici în contextul amenajării teritoriilor și dezvoltării acestora;
c) Consolidarea unui forum în cadrul autorităților locale și regionale cu scopul de a examina și împărtăși experiențe care ajută la standardizarea metodelor de observare și analiză la nivel regional, precum și pentru ajustarea intervențiilor identificate în cadrul politicilor naționale la nivel regional;
d) Încurajarea acțiunilor de dezvoltare a inovațiilor și soluțiilor analitice prin identificarea necesităților de dezvoltare a capacităților actorilor regionali și, respectiv, prin identificarea resurselor pentru organizarea unor programe de studiu și de cercetare care ar contribui la dezvoltarea unor cadre conceptuale și instrumente eficiente in acest sens.

*Nivel local.*La nivel local, serviciile AAC sunt în competența administrației publice locale (APL) de nivelul I (primării) și APL de nivelul II (consilii raionale).
Consiliile raionale decid, în condițiile legii și în limitele competenței sale, organizarea serviciilor publice de interes raional și/sau regional și aprobă tarifele la serviciile cu plată prestate de acestea.
Informația colectată în baza chestionarelor denotă faptul că consiliul raional dispune de 2 funcționari, la care domeniul AAC este inclus în domeniile sale de responsabilitate.

1.3. Informatii generale despre raionul Drochia

Amplasarea geografică

Raionul Drochia (situat la latitudinea 48.0349 longitudinea 27.8161 şi altitudinea de 144 metri faţă de nivelul mării) este amplasat în partea de Nord – Vest a Republicii Moldova la o distanţă de 167 km de la capitala republicii - municipiul Chişinău, avînd următoarele vecinătăţi administrative – raioanele: Donduşeni (nord), Rîşcani (vest), Soroca (est), Sîngerei (sud), Floreşti (sud-est). În teritoriul raionului Drochia sînt amplasate 28 primării (40 localităţi). Suprafaţa totală a raionului constituie - 99991,47 ha (999,91 km2).

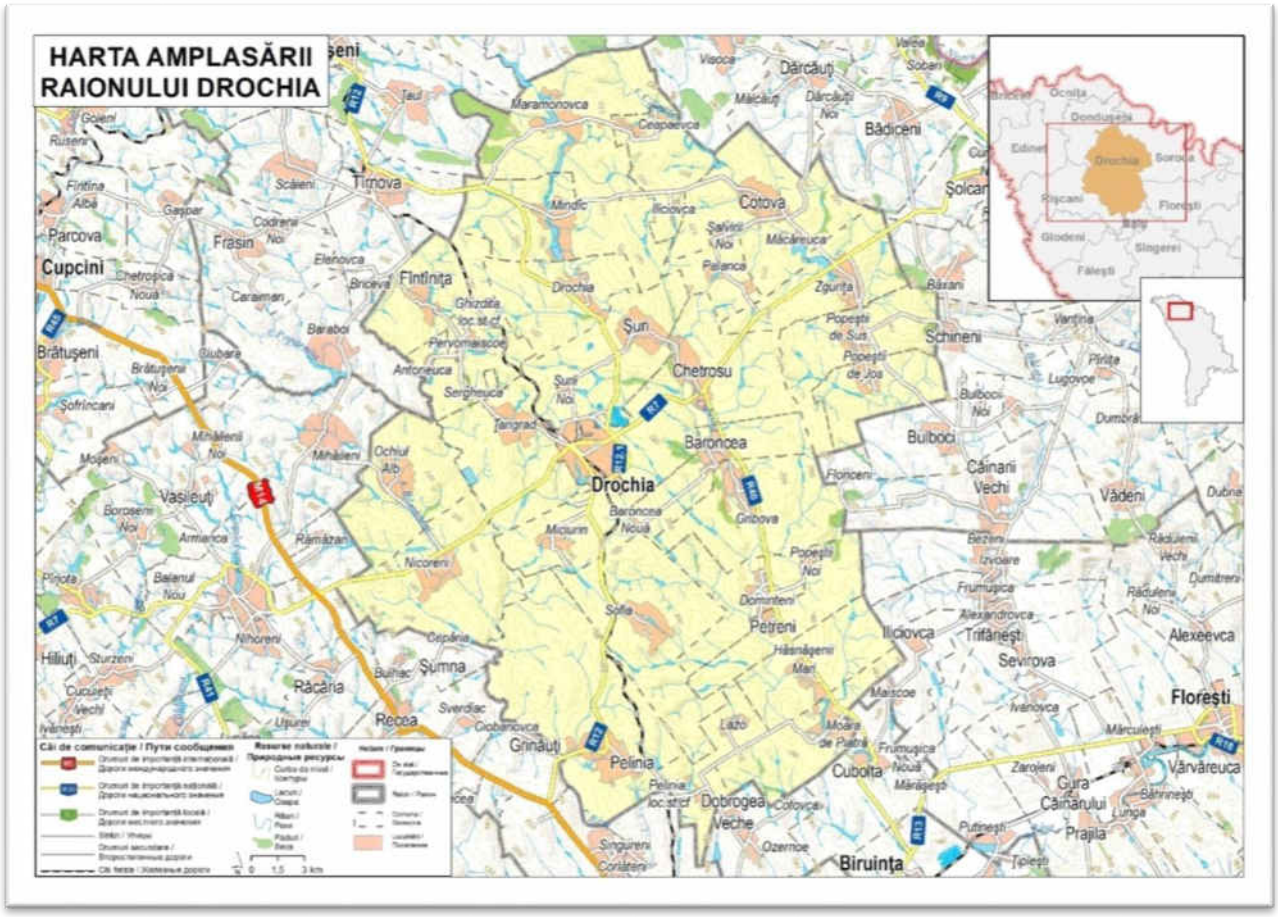

Figura 1Harta Amplasarii raionului Drochia

Relieful în mare parte reprezintă o cîmpie deluroasă, puternic dezmembrată de văi, cu o înclinaţie generală din Nord-Vest spre Sud-Est, fiind puternic influenţat de procese exogene (alunecări de teren şi eroziuni). Resursa naturală principală o constituie solurile cu bonitatea medie de 67 puncte, ce ţin de regiunea cernoziomurilor tipice şi levigate, caracteristice Cîmpiei Colinare a Bălţului. În lunca Răutului şi ale rîurilor mici se întîlnesc soluri aluviale, mlăştinoase, iar pe înalţimi – cernoziomuri de fîneţe.

Clima raionului, ca şi a republicii în ansamblu, este temperată continentală cu veri călduroase şi secetoase şi cu ierni reci. Cantitatea medie anuală a precipitaţiilor variază între 520 – 620 mm. Temperatura medie anuală constituie 8 grade. Viteza medie anuală a vîntului e de 4,4 m/sec, cu

intensificări în februarie-martie şi noiembrie. Apele subterane constituie sursa principală de apă potabilă şi uz gospodăresc în raion.
Unele straturi acvifere conţin şi ape minerale (izvor de apă satul Cotova). Reţeaua hidrologică (apele de suprafaţă) include rîurile Răut (afluent al Nistrului), Cubolta şi Căinari (afluenţi ai Răutului). Nodul hidrotehnic „Costesti-Stinca" (construcţie comună URSS si Romania) cu capacitate de 32MGW, Suprafaţa bazinului acvatic, care deserveste staţia hidroelectrică e de 59km2 si volumul de apă 1280mln m3. În ceea ce privește orașul Drochia, aceasta este una din localitățile cu resurse acvatice cu un nivel sporit de resurse acvatice, ce nu corespund parametrilor de calitate (cei ce țin de aspectul microbiologic, chimic și cantitativ).

Accelerarea *dezvoltării economice* şi culturale a Drochiei a fost condiţionată, în mod decisiv, de construcţia fabricii de zahăr, începută în 1954 şi finalizată în 1957.

Situaţia demografică

Raionul Drochia deţine o populaţie de 86 800 locuitori, centrul raional (or. Drochia) deţine 20400 persoane. Densitatea populaţiei este de 113,24 locuitori/km². Tendinţa demografică prevede o diminuare a numărului populaţiei către anii 2050, fapt ce creează impendimente semnificative în organizarea oricărui serviciu comunal. (figura 2)

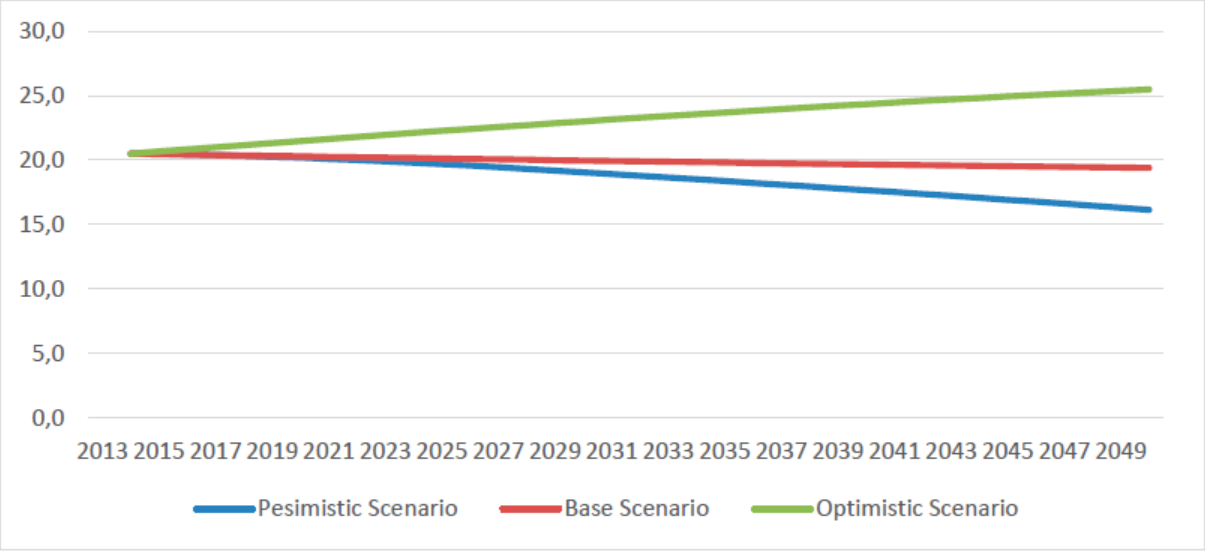

Figura 2Prognoza demografică pentru orașul Drochia, 2014-2050, mii persoane

Sursa: Prognoza GIZ/MSPL

Monumente Hidrologice:

Monument al Naturii Hidrologic ”Izvoarele din Cotova”. Este Arie naturală protejată de stat. Se întinde pe o suprafaţă de 6 ha, lîngă satul Cotova raionul Drochia, la poalele pantei stîngi a rîului Căinari.
Monument al Naturii Hidrologic ”Izvorul din satul Fîntîniţa”. Este Arie naturală protejată de stat cu apă obişnuită. Se întinde pe o suprafaţă de 2 ha în satul Fîntîniţa, raionul Drochia.
Monument al Naturii Hidrologic ”Izvoarele din satul Mîndîc”. Este Arie naturală protejată de stat, cu apă obişnuită. Se întinde pe o suprafaţă de 0,5 ha la nord de satul Mîndîc, raionul Drochia pe malul stîng al rîului Cubolta.

2. Analiza Diagnostic

2.1. Context național și regional

Actualizarea componentei de “Apă şi canalizare” din cadrul Strategiei de dezvoltare socio-economică (SDSE) a raionului Drochia pentru perioada 2018 – 2025 este un document de politică publică locală, elaborat conform cerinţelor şi normelor de elaborare a documentelor de politici naţionale[1] şi locale[2], care are la bază documentele de programare locală, regională și națională,Îndrumarului Metodologic privind actualizarea componentei ‘apă și canalizare’ din cadrul strategiilor raionale de dezvoltare socio-economică, elaborată de către Agenţia de Cooperare Internaţională a Germaniei (GIZ).

Scopul Strategiei de dezvoltare socio-economică (SDSE) a raionului Drochia, componenta aprovizionarea cu apă și canalizare (AAC) este de a oferi o orientare clară pe domeniul dezvoltării sectorului de aprovizionare cu apă şi canalizare în scopul de asigurare a accesului populaţiei la servicii îmbunătăţite cantitativ şi calitativ.

Strategia a fost elaborată în corespundere cu următoarele priorități naționale:

- Reducerea morbidităţii provocate de calitatea apei
- Creşterea nivelului de aprovizionare a populaţiei cu apă şi canalizare
- Asigurarea aprovizionării cu apă timp de 24 ore din 24 ore
- Creşterea nivelului de asigurare a populaţiei cu sisteme de canalizare îmbunătăţite
- Stoparea deteriorării infrastructurii existente
- Accesul îmbunătăţit al copiilor din şcoli şi grădiniţe la apă sigură.

În cadrul procesului participativ de elaborare a strategiei au fost prioritizate și prioritățile raionale. Acestea sunt:

- Îmbunătăţirea dezvoltării economice
- Sporirea numărului de persoane care beneficiază de servicii calitative de apă și canalizare
- Îmbunătăţirea accesului la aprovizionarea cu apă şi canalizare pentru instituţiile publice

Prezenta Strategie este corelată cu cele mai importante documente strategice naţionale, sectoriale și regionale, care la rîndul lor au fost dictate şi de vectorul politic de integrare europeană al ţării noastre, de cerinţele actuale de aliniere a legislaţiei naţionale la prevederile directivelor Uniunii Europene şi de asigurare a unei dezvoltări durabile a ţării:

- *Strategia de Alimentare cu Apă şi Sanitaţie a Republicii Moldova 2014 – 2028;*
- *Strategia Naţională de Dezvoltare Regională (SNDR) 2016 – 2020;*
- *Strategia de Mediu a Republicii Moldova (2014-2023);*
- *Strategia de Dezvoltare Regională (SDR) Nord 2016 – 2020;*
- *Programul regional sectorial (PRS) în domeniul alimentării cu apă şi canalizare (AAC) din Regiunea de dezvoltare Nord (RDN);*
- *Planul de gestionare a districtului bazinului hidrografic Nistru (2017-2022);*
  Raionul Drochia face parte din Districtul Nistru, din categoria oraşelor de mărime mijlocie.

[1]Hotărîre nr. 33 din 11.01.2007 cu privire la regulile de elaborare şi cerinţele unificate faţă de documentele de politici

[2] Ghidul practic de elaborare a strategiilor raionale de dezvoltare socio-economică (SDSE).

Totodată, s-a luat în consideraţie şi analizat:

- *Studiu de fezabilitate pentru proiectul „Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare în orașul Drochia”*

Strategia de Alimentare cu Apă şi Sanitaţie a Republicii Moldova 2014 – 2028, aprobată prin HG nr. 199 din 20 martie 2014, este principalul documentul de politici în domeniul AAC în Republica Moldova. Obiectivul general al Strategiei îl constituie asigurarea graduală a accesului la apă de calitate și canalizare adecvată pentru toate localitățile din Republica Moldova. În particular, în conformitate cu prevederile strategiei [aliniate la ODM ale Organizației Națiunilor Unite], minim 65% din populația Republicii Moldova urmează să fie asigurată cu servicii de alimentare cu apă până în anul 2020 și canalizare până în 2025. Pentru realizarea deziderateloг propuse, Strategia prevede un budget total de 705 milioane euro (echivalent a 11,329 milioane lei) în perioada 2014-2028, din care 194 milioane euro investite în primii cinci ani (2014-2018).
Totodată, Strategia a definit mai multe obiective strategice de reformare și modernizare a sectorului, care trebuie luate în considerație:

- *Descentralizarea completă a serviciilor publice de AAC*: APL de nivelul 1 sunt principalele entități responsabile de înființarea, organizarea și controlul funcționării serviciilor publice de AAC;
- Promovarea principiilor economiei de piață și atragerea capitalului privat în sector. În acest scop, urmează *reorganizarea întreprinderilor municipale în societăți comerciale*;
- *Promovarea oportunităților de regionalizare* în sector pentru reducerea costurilor și creșterea calității serviciilor prestate. În special, se va urmări (de perspectivă) crearea unor operatori regionali, care să furnizeze servicii de alimentare cu apă și canalizare pentru cel puțin 100 mii de locuitori, cu un prag de excludere a comunităților cu mai puțin de 5 mii de persoane în cazul canalizării și de 500 de persoane în cazul conectării la alimentarea cu apă potabilă. Scopul final al regionalizării îl reprezintă crearea a 3-5 companii regionale, care să furnizeze servicii de alimentare cu apă și canalizare pentru întreaga populație din Republica Moldova, cu excepția satelor mici.
- *Profesionalizarea serviciilor* de AAC, prin introducerea obligativității licențierii operatorilor din domeniu;
- Obligativitatea armonizării cadrului legal național cu prevederile acquis-ului comunitar [e.g. Directivele # 2000/60/CE - Cadru Apa, # 91/271/ - epurarea apelor uzate, # 98/83/CE – standardele de calitate a mediului în folosirea apelor]. De asemenea, revizuirea și armonizarea normelor și regulilor tehnice de construcție;
- *Prioritizarea investițiilor publice pentru apă și canalizare, în conformitate cu numărul de locuitori*. În acest sens, investițiile se prevăd să fie alocate în mod prioritar comunităților urbane mari, unde există rețele ce necesită a fi reabilitate și extinse, prin aceasta acoperind într-un termen relativ scurt un număr mai mare de locuitori care va avea acces la servicii de calitate.
- *”Depolitizarea” procesului de aprobare a tarifelor*, prin transferul competenței de reglementare tarifară de la APL la Agenția Națională de Reglementare în Energetică (ANRE).
- *Încurajarea implementării soluțiilor moderne și descentralizate de sanitație* (e.g. zone umede construite, toalete tip Ecosan, fose septice ecologice, etc.).

Strategia Naţională de Dezvoltare Regională (SNDR) 2016 – 2020, a fostaprobată prin Legea nr. 239 din 13.10.2016 şi prevede activităţi şi măsuri cu impact regional, cu recomandări de bază precum că:

- Investițiile publice se vor orienta în precădere spre proiecte cu impact regional, nu local,

- Pe toate căile urmează să fie promovate principiile de regionalizare în organizarea prestării serviciilor de AAC;

Strategia de Mediu (2014-2023), aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 301 din 24.04.2014, prevede ca obiectiv asigurarea accesului a circa 80% din populaţie la servicii centralizate de alimentare cu apă şi a circa 65 % la servicii de canalizare până în anul 2023. Asigurarea utilizării raţionale, protecţiei şi conservării resurselor naturale prin îmbunătățirea calității a cel puțin 50% din apele de suprafaţă şi implementarea sistemului de management al bazinelor hidrografice. De asemenea, Strategia prevede elaborarea programelor tehnice și investiționale pentru implementarea cerințelor privind epurarea apelor reziduale urbane, în conformitate cu prevederile Directivei 91/271/EEC a Consiliului din 21 mai 1991 privind tratarea apelor reziduale urbane (cu un buget de 2,8 mlrd lei, asigurat din surse publice și din partea donatorilor internaționali).

Strategia de Dezvoltare Regională (SDR) pentru Regiunea de Dezvoltare Nord (RDN) reprezintă un document de politici pe termen mediu , fiind elaborată în baza prevederilor legislației în vigoare a Republicii Moldova și conform cadrului strategic în domeniul dezvoltării regionale. SDR Nord are rolul de a orienta dezvoltarea regiunii în perioada anilor 2016-2020. SDR Nord 2016-2020 a fost aprobată de către Consiliul Regional pentru Dezvoltare Nord (CRD Nord) prin decizia nr. 3 din 12.02.2016. Unul din obiectele specifice ale Strategiei este să asigure accesul la servicii și utilități publice calitative, cu măsura 1.2. *Optimizarea serviciilor publice în domeniul MDS și AAC.*

Programul regional sectorial (PRS) în domeniul alimentării cu apă şi canalizare (AAC) din Regiunea de dezvoltare Nord (RDN). Scopul elaborării Programului este de a stabili direcțiile pentru dezvoltarea viitoare a serviciilor de Alimentare cu Apă și de Canalizare (AAC) în comunitățile din Regiunea de Dezvoltare Nord (RDN), în contextul dezvoltării regionale, așa cum sunt definite de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC) în Republica Moldova. Programul Regional Sectorial AAC este un instrument operațional pentru planificarea regională cu principalele obiective: Sporirea capacității Autorităților Publice Locale (APL) în dezvoltarea de proiecte regionale durabile; Crearea tuturor condițiilor necesare pentru elaborarea unui portofoliu de proiecte în sectorul AAC în cele trei regiuni țintă de dezvoltare (Nord, Centru și Sud), care incorporează toate necesitățile de dezvoltare ale sectorului în conformitate cu cadrul relevant, strategic și în vigoare, legal și de politici.
Republica Moldova s-a angajat să se conformeze cu cerințele Comisiei Economice a Națiunilor Unite pentru Europa (CENUE), cu Protocolul privind Apa și Sănătatea al Organizației Mondiale a Sănătății (OMS) și cu Convenția CENUE din 1992 privind Protejarea și Utilizarea Cursurilor de Apă și a Lacurilor Internaționale. Țintele stabilite prin Protocol sunt o continuare logică, dar într-un fel ambițioasă, a țintelor ODM pînă în anul 2020. Printre altele, relevanță au următorii indicatori:

- Asigurarea accesului populației la surse de apă îmbunătățite:
  Către anul 2020: pentru 80% din populația totală și 45% populația rurală.
- Asigurarea accesului populației la sisteme de canalizare îmbunătățite:
  Către anul 2020: aproximativ 90% din populația urbană și 70% populația rurală.

Dezvoltarea sectorului AAC din raion trebuie planificată luînd în consideraţie **Planul de gestionare a districtului bazinului hidrografic Nistru**, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 814 din 17.10.2017. Planul oferă o descriere generală a districtului bazinului hidrografic Nistru, şi încurajează participarea publicului la gestionarea durabilă a resurselor de apă. Planul prevede următoarele obiective generale:

- Prevenirea deteriorării stării apelor de suprafaţă şi subterane pînă în 2022;
- Protecția și îmbunătățirea stării corpurilor de apă de suprafață, inclusiv a celor care fac obiectul desemnării corpurilor de apă puternic modificate și artificiale, precum și a corpurilor de apă subterană în vederea atingerii „stării bune" pînă în 2030;
- Reducerea progresivă a poluării corpurilor de apă de suprafață și a celor subterane din surse punctiforme și difuze.

Planul de măsuri pentru implementarea Planului de gestionare a districtului bazinului hidrologic Nistru pentru perioada 2017-2022 prevede reducerea poluării din surse punctiforme cu 25% până în anul 2022.

Studiu de fezabilitate pentru proiectul „Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare în orașul Drochia" propune o etapizare structurată a Programului de Investiţii Prioritare (PIP) și crearea condițiilor necesare pentru implementarea viitoare a PIP în raionul Drochia. SF se concentrează, în special, pe implementarea primei faze a PIP, care acoperă perioada 2015-2018 în continuare fiind numit Proiect.
PIP, la fel ca și Proiect include doar orașul Drochia. *Obiectivul* Studiului de fezabilitate este elaborarea unui program accesibil, eficient și cu cost minim, structurat pe faze, pentru reabilitarea și extinderea infrastructurii de AAC, precum și facilitarea regionalizării serviciilor de AAC. *Scopul* PIP constă în extinderea ariei de acoperire şi ratei de conectare a populației la serviciile de alimentare cu apă și de canalizare: pentru serviciile de alimentare cu apă aria de acoperire va creşte cu 5%, de la 95% la 100%, iar rata de conectare va creştecu 12%, de la 64% pîna la 76%; pentru serviciile de canalizare aria de acoperire vacreşte cu 20%, de la 79% la 99%, iar rata de conectare va creşte cu 12%, de la 47%pîna la 59%.Scopul investiţiilor prioritare,prevăzute în Faza 1 (considerate ca „Proiect", 2015-2018)constă în extinderea cu 5% a accesului populației la serviciile de alimentare cu apă, dela 95% pînă la 100%a ariei de acoperire şi cu 4% a ratei de conectare, de la 64% pînăla 68%.

Componenta AAC din cadrul acestei strategii este elaborată pentru perioada 2018 – 2025 si depășeste termenii generali ai SDSE. Stabilirea direcţiilor de dezvoltare a sectorului AAC s-a bazat pe prevederile generale ale SDSE a raionului Drochia.
Strategia este orientată spre asigurarea unei dezvoltări durabile, fondată pe un echilibru între dezvoltarea economică, echitatea socială, utilizarea eficientă și protejarea mediului înconjurator.Acest document va fi ulterior incorporat în SDSE a raionul Drochia actualizată.

2.2. Acoperirea cu servicii (i. Alimentarea cu apă, ii. Canalizare)

Reţeaua hidrografică a raionului Drochia este determinată de bazinele hidrografice ale rîului Răut, care face parte din bazinul hidrografic al rîului Nistru, fiind si cel mai mare afluient.
Alimentarea cu apă a localităților raionului Drochia conform sursei de apă se caracterizează astfel:

- Sistem bazat pe sursa de apă de la fîntîni mină și, de obicei, acoperă doar o parte a populației;
- Consumul de apă din fîntînile arteziene și izvoare.

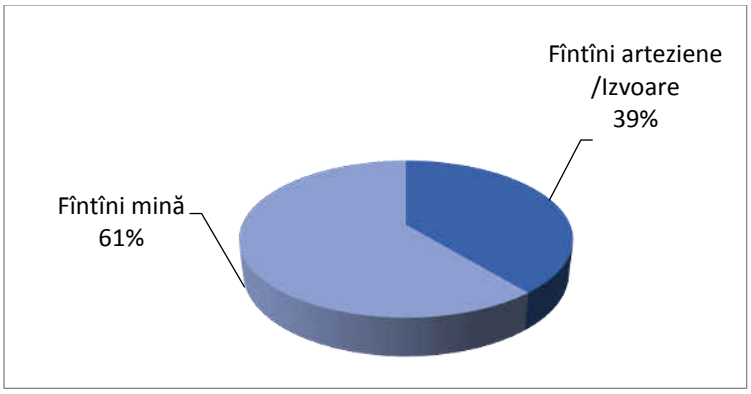

Figura 3. Resursele de apă centralizate în r. Drochia

Sursa: APL I din raionul Drochia

Apele de suprafață

Raionul Drochia este amplasat în bazinul hidrografic al rîului Răut. Apele de suprafață nu sunt utilizate ca sursă de alimentare cu apă potabilă. Există și un Studiu de fezabilitate, elaborat în 2015 cu suportul financiar al BERD, care prevede extinderea reţelei de apeduct Soroca-Bălţi în cinci raioane din nordul țării, inclusiv, Drochia și aprovizionarea localităților cu apă potabilă din rîul Nistru (la moment proiectul este suspendat).

Apele subterane

Atunci cînd vorbim despre apele subterane din Republica Moldova, trebuie să distingem între apa freatică din fîntînile de adîncime mică (2 - 40 m) și apa subterană din fîntînile adînci (100 - 300 m).

În majoritatea zonelor rurale din Republica Moldova, în general, precum și în raionul Drochia, în special, apa subterană de adîncime mică este folosită ca sursă de apă principală. Pentru apa freatică de adîncime mică, problema majoră constă în concentrația de nitrați și contaminarea cu substanțe microbiologice, care este cel mai mult probabil cauzată de infiltrarea apelor uzate neepurate din latrine, precum și ca rezultat al creșterii numărului de vite. Majoritatea acviferelor de adîncime nu furnizează apă potabilă de calitate, cu excepția unor zone rurale și zone îndepărtate, unde se află zona captării, acest fapt datorîndu-se topografiei ariei protejate și neinfluențate de activitățile antropogene.

Raionul Drochia este asigurat cu apă din surse subterane funcţionale, fîntîni publice, fîntîni individuale, izvoare, bazine de apă, lacuri, rîuşoare, rezervaţii. Problema nitraţilor în apa potabilă e una dintre cele mai îngrijorătoare, deoarece circa 62% din fîntîni şi 5% din sondele arteziene folosite de populaţie conţin apă cu concentraţii de peste 386,55±35,65 mg/l ioni-nitraţi (concentraţia maximă admisibilă 50 mgNO^3/l).

S-a constatat, că consumul apei cu nitraţi afectează dezvoltarea biologică a copiilor, provocînd intoxicaţii cronice, care nu au manifestări clinice evidente. Prevenirea methemoglobinemiei constă în următoarele:

- întreruperea consumului apei cu conţinutul de nitraţi mai mare decît CMA;
- monitorizarea conţinutului de nitraţi din sursa de apă folosită;

— existenţa unor surse de apă alternative, consumul apei îmbuteliate şi utilizarea filtrelor individuale, certificate igienic.

Conform analizei efectuate în cadrul procesului de elaborare a capitolului AAC, s-a identificat faptul că la moment, 30,15% din populaţie au acces la sisteme centralizate de aprovizionare cu apă (mediul urban – 80,5%, mediul rural – 17,2%). Pondere ce se clasifică inferior mediei pe ţară de 54%, şi mediei pe Regiunea de Dezvoltare Nord de 34%. Astfel, raionul prezintă rezerve mari în atingerea *ţintelor dedezvoltare a mileniului a Republicii Moldova, care constituie 65% din populație cu acces la apă sigură pînă în anul 2025*.

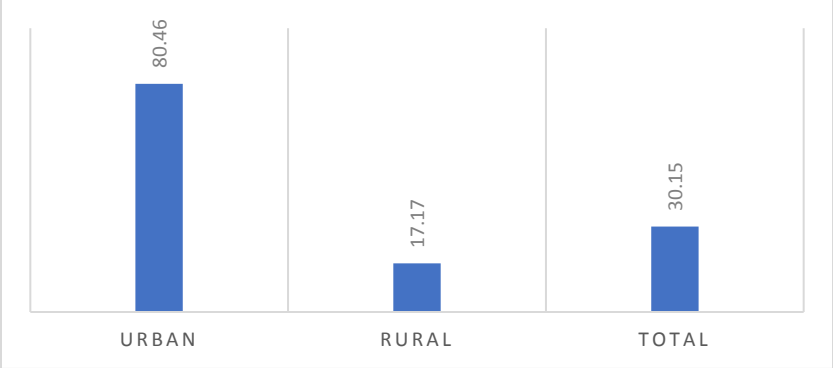

Figura 4Acoperirea populației raionului drochia cu apeduct (%)

Sursa: APL I, din raionul Drochia

63% din numărul total de localităţi din raion nu dispun de sistem centralizat cu apă. Acestelocalităţi sunt indicate în tabelul 1 de mai jos.

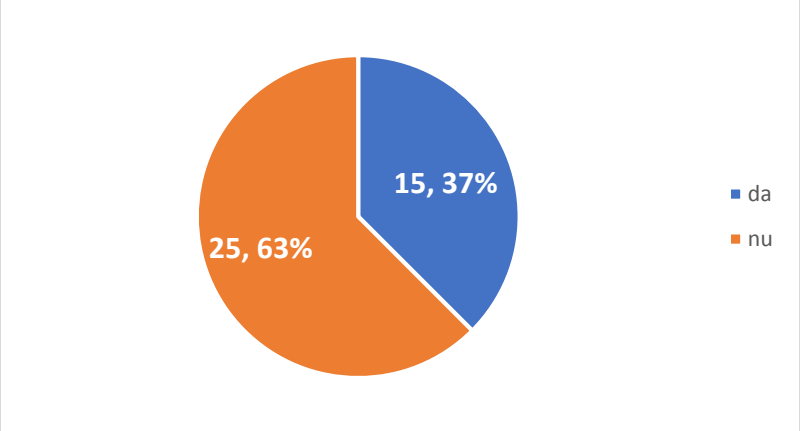

Figura 5 Numărul de localităţi din raionul Drochia ce dispun de sistem centralizat de alimentare cu apă, anul 2018

Sursa: APL I, din raionul Drochia

Tabelul 1Localităţi ce nu dispun de sisteme centralizate de apă, iunie 2018

#	Localitatea	Populaţie, nr.	Iniţiative de proiecte AA
1.	Sergheuca	83	-
2.	Popeştii de Sus	1784	-
3.	Iliciovca	226	-
4.	Şalvirii Vechi	518	
5.	Ceapaevca	338	-
6.	Şuri	3964	-
7.	Şurii Noi	650	-
8.	Zguriţa	2840	-
9.	Pelinia	7538	-
10.	Baroncea Nouă	148	-
11.	Baroncea	1461	-
12.	Dominteni	1402	-
13.	s. Drochia	2707	Există proiect privind aprovizionarea cu apă și canalizare în s. Drochia
14.	Hăsnăşenii Mari	1884	-
15.	Hăsnăşenii Noi	1194	-
16.	Lazo	542	-
17.	Miciurin	1608	-
18.	Moara de Piatră	1659	-
19.	Holoşniţa Nouă	176	-
20.	Palanca	328	-
21.	Şalvirii Noi	397	-
22.	Petreni	1077	-
23.	Popeştii Noi	102	-
24.	Popeştii de Jos	1902	-
25.	Măcăreuca	553	-

Sursa: APL I din raionulDrochia

În raionul Drochia este dezvoltat doar un sistem centralizat de apă potabilă, amplasat în orașul Drochia. **Sistemul existent de apă potabilă în orașul Drochia** a fost inaugurat în anul 1956 și asigură apa potabilă pentru 80,5% din numărul total de locuitori din orașul Drochia.
În alte localități a început dezvoltarea sistemelor centralizate de apă potabilă, dar în aproape toate localitățile, sistemele sunt doar în faza incipientă. În Țarigrad, care este situat în apropiere de orașul Drochia, este amplasat un sistem centralizat. Sistemul constă în 4 foraje și o rețea de distribuție extinsă cu lungime totală de 60 km.

Sursa de apă brută și tratarea apei
Sursa de apă subterană este situată în apropierea orașului Drochia. Sursa de apă constă în 7 foraje cu adâncimea totală de 150 m. Doar 3 foraje sunt dotate cu pompe.

Transportul si distribuția apei
Apa brută este pompată din rezervoarele amplasate la sursa pînă în rezervoarele situate în orașul Drochia, prin intermediul stației de pompare SP2. Stația de pompare SP2 are un regim de funcționare de 9 ore/zi. Pompele, instalațiile hidraulice și electrice sunt învechite și se află într-o stare avansată de degradare, avînd nevoie de înlocuire.

În raionul Drochia, peste 30% din primăriile raionului au o populație de sub 1,500 locuitori (11% din populație) şi doar două primării au o populație de peste 5,000 locuitori, unde sunt concentrate circa 30% din populația raionului. Această situație crează impendimente în dezvoltarea, întreținerea și gestiunea sistemelor de alimentare centralizată cu apă și canalizare.

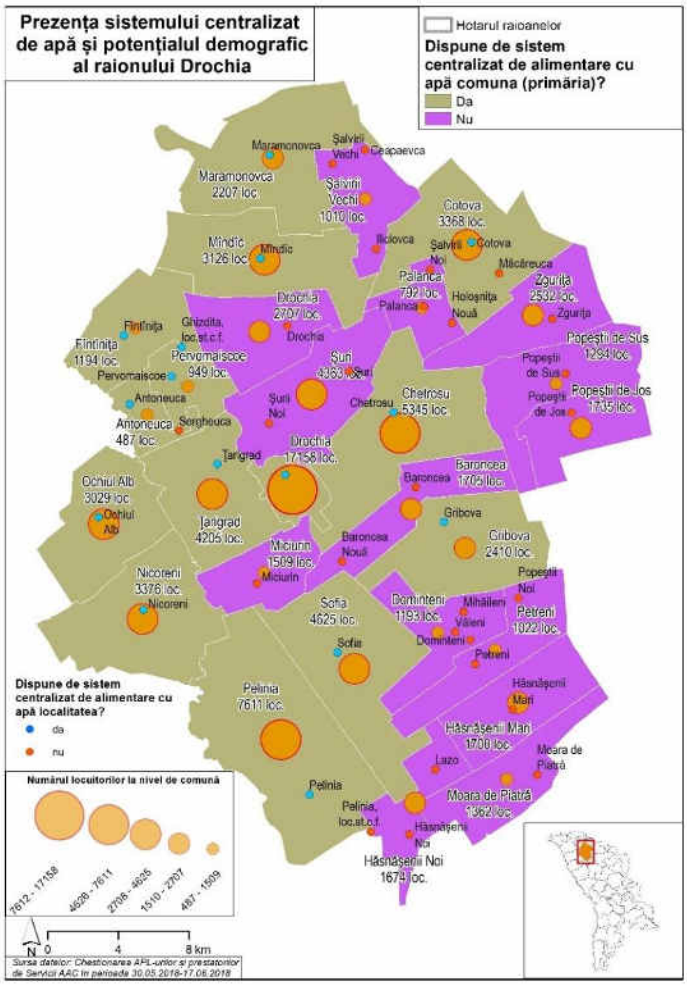

Figura 6. Prezenţa sistemului centralizat de apă pe primării, raionul Drochia

Sursa: APL I din raionul Drochia

La capitolul **ponderea populației ce beneficiază de servicii de colectare și tratare a apelor uzate *la nivel de raion***, **situația este mult mai modestă**, de doar 20,9% (mediul urban – 57,8%, iar mediul rural – 0%), poziționînd raionul pe o scară mult inferioară comparativ mediei pe ţară de 30%, şi superior mediei pe Regiunea de Dezvoltare Nord de 16%.

Figura 7Acoperirea populaţiei raionului Drochia cu sisteme de canalizare, %

Sursa: APL I din raionul Drochia

26 din cele 28 de primării ale raionului Drochia nu dispun de sisteme centralizate de canalizare, unde locuiesc 57435 persoane (66,1% din totalul populației raionului). Astfel, doar oraşul Drochia şi satul Pelinia (3 km) dispun de sisteme centralizate de canalizare.

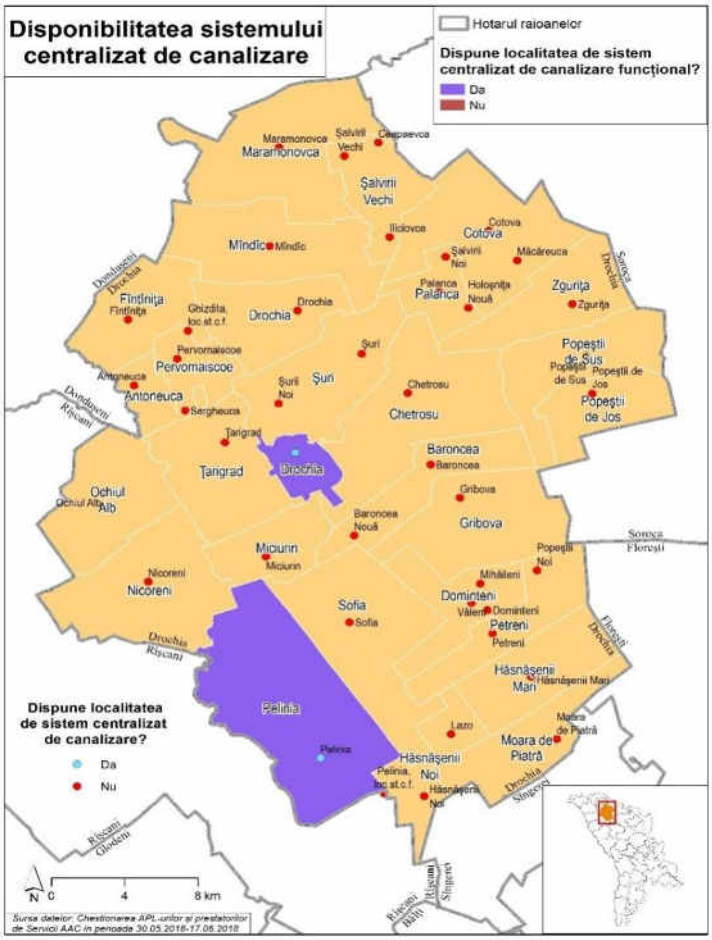

Figura 8 Disponibilitatea sistemului centralizat de canalizare

Tabelul 2Primării ce nu dispun de sisteme de canalizare centralizate, iunie 2018

#	Primărie	Populaţie, nr.	Iniţiative de proiecte de canalizare
1	Baroncea	1534	-
2	Cotova	3368	-
3	Fîntîniţa	1194	-
4	Hăsnăşenii Noi	1674	-
5	Palanca	792	-
6	Pervomaiscoe	949	-
7	Petreni	1022	-
8	Pelinia	7611	-
9	Şalvirii Vechi	732	-
10	Şuri	4363	-
11	Antoneuca	487	-
12	Chetrosu	4777	Exista proiect tehnic privind sistemul de canalizare.
13	Dominteni	1193	-
14	s. Drochia	2707	-
15	Gribova	2410	Există proiect de construcție a stației de epurare a apei reziduale și rețelei de canalizare in s. Gribova; Extinderea rețelei de canalizare în s.Gribova.
16	Hăsnăşenii Mari	1700	-
17	Maramonovca	2207	-
18	Miciurin	1509	-
19	Mîndîc	3126	Există proiect privind evacuarea, epurarea apelor uzate in s. Mîndîc
20	Moara de Piatră	1362	-
21	Nicoreni	3376	-
22	Ochiul Alb	3029	Există proiect privind aprovizionarea cu apa potabila si canalizare in s. Ochiul Alb
23	Popeştii de Jos	1735	-
24	Popeştii de Sus	1294	-
25	Sofia	4625	Există proiect privind constructia retelelor de alimentare cu canalizare in s. Sofia
26	Ţarigrad	4205	-
27	Zguriţa	2065	-

Sursa: APL I din raionul Drochia

Volumul de apă, produs în medie pe zi, este de 729,9 m3, iar pe an este de 3729,5 mii m3. Ponderea medie a facturilor achitate –76%, ceea ce permite o presupunere a faptului că populaţia suportă cu dificultate acoperirea serviciilor de aprovizionare cu apă.

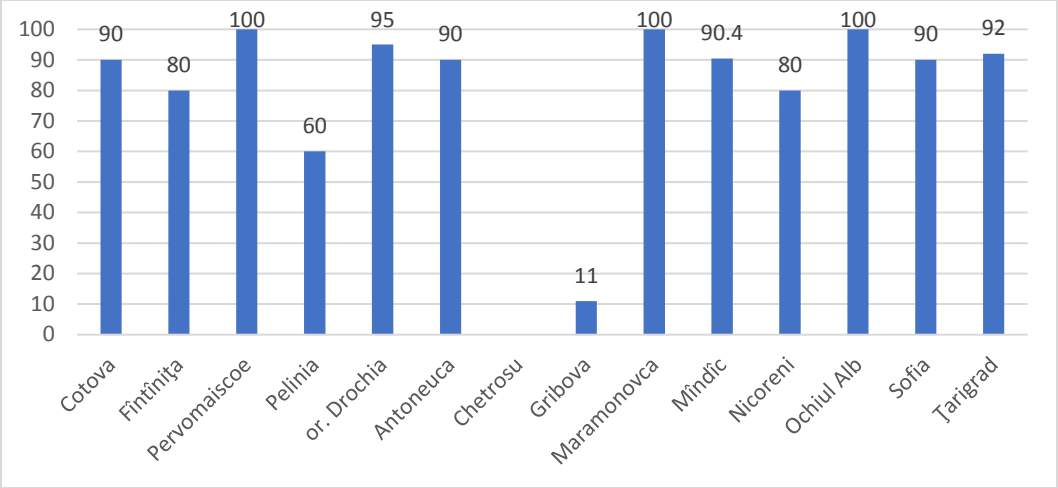

Figura 9Ponderea medie a facturilor achitate în localitățile ce dispun de apeduct (%)

Sursa: APL I din raionul Drochia

Volumul pierderilor din totalul de apă înregistrate în mediu pe zi este de 6,5%. Unele din motivele principale sunt învechirea reţelelor de distribuţie a apei, managementul defectuos al procesului de prestare a serviciului, numărul de avarii înregistrate. (în ultimele 12 luni: 178 avarii pe aprovizionare cu apă și 1177 de avarii în sistemul de canalizare).

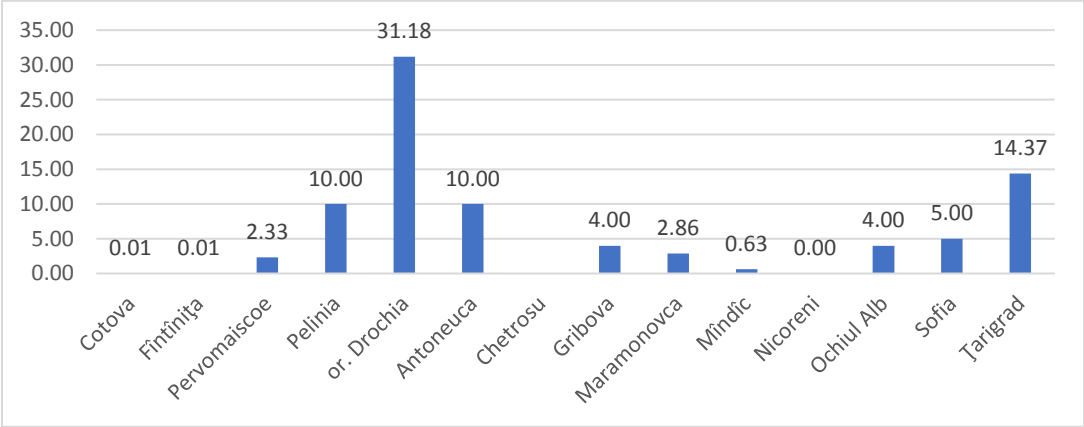

Figura 10. Volumul pierderilor înregistrate în mediu pe zi din totalul de apă (%)

Sursa: APL I din raionul Drochia

Cele mai mari volume de pierderi sunt înregistrate în primăriile or. Drochia, Pelinia, Antoneuca, Țarigrad.

Cel mai mare consum de apă masurat în m^3/an îl au gospodăriile casnice cu un total de 446493 m^3/an, urmat de instituţiile bugetare cu 25576 m^3/an şi agenţii economici cu 5728 m^3/an.

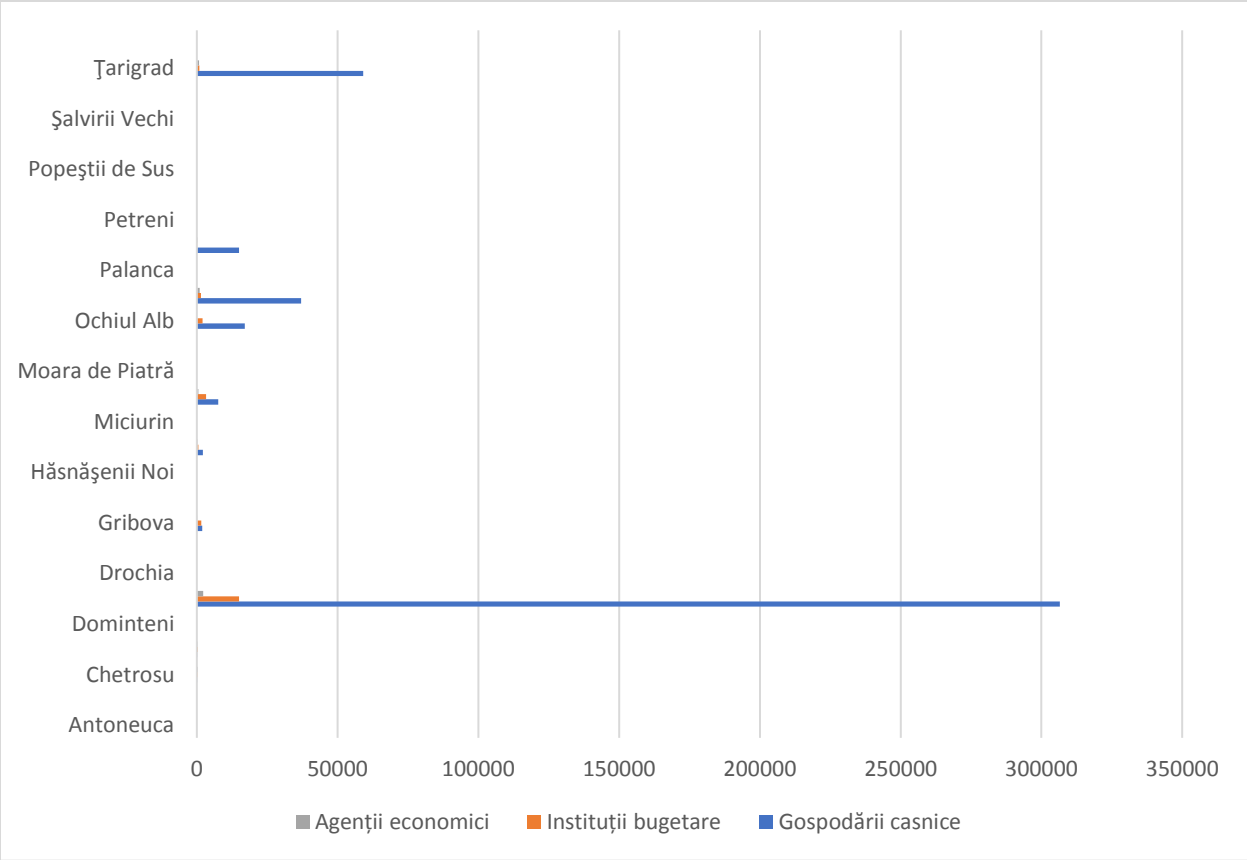

Figura 11. Structura consumului de apă, m^3/an

Sursa: APL I din raionul Drochia

2.3. Situația curentă privind aprovizionarea cu apă și servicii de canalizare a raionului

2.3.1. Infrastructura de aprovizionare cu apă și servicii de canalizare

Infrastructura rețelelor de alimentare cu apă şi canalizare, în baza analizei informației din chestionare, a fost apreciată ca insuficientă pentru atingerea obiectivelor stabilite în Regiunea de Dezvoltare Nord.

Aprovizionare cu apă
Raionul dispune de sisteme de alimentare cu apă de 294,8 km, 5,8% din ele necesită a fi schimbate/reparate.

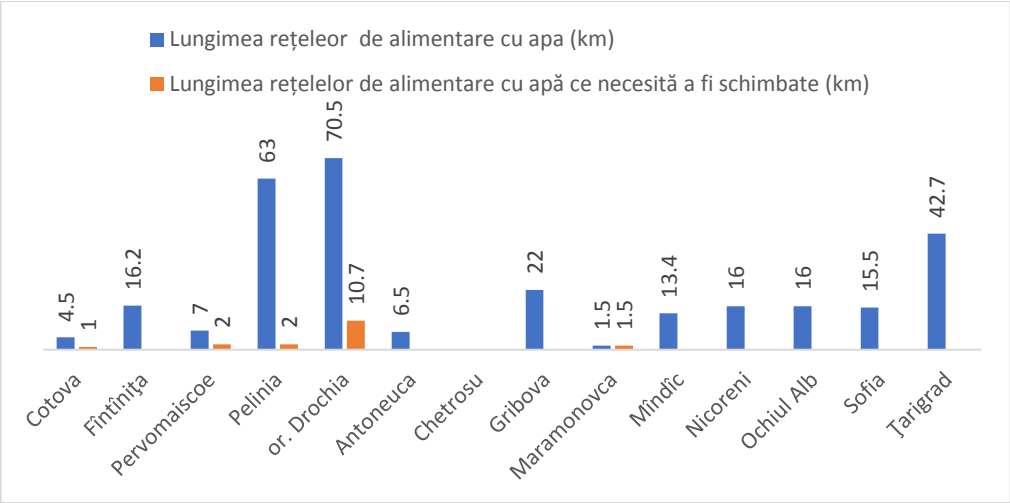

Figura 12. Lungimea rețelelor de alimentare cu apa din raionul Drochia și porțiunile ce necesită reabilitare (km)

Sursa: APL I din raionul Drochia

Printre primăriile care au indicat schimbarea porțiunilor reţelelor de aprovizionare cu apă sunt: Cotova, Pervomaiscoe, Pelinia, or. Drochia şi Maramonovca.

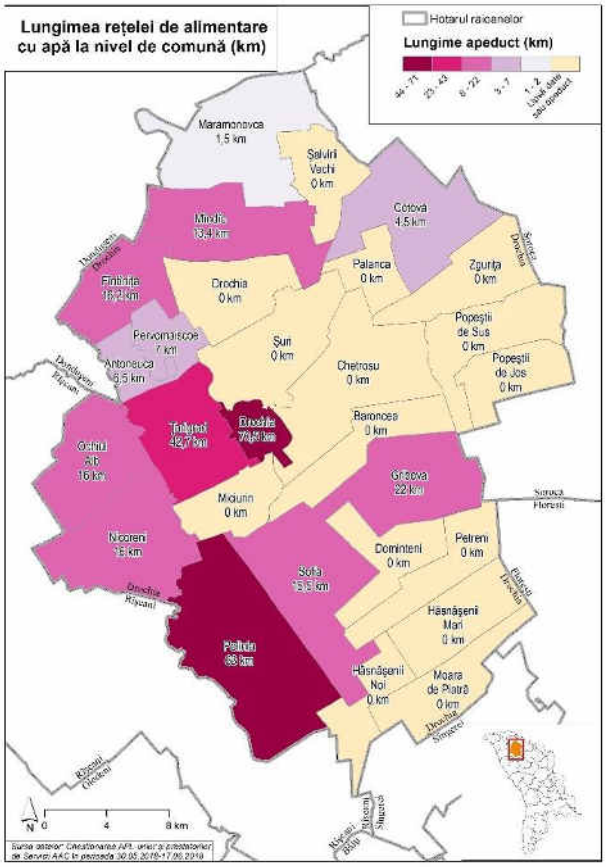

Figura 13. Lungimea reţelei de alimentare cu apă la nivel de comună.

Sistemul de aprovizionare cu apă potabilă a oraşului Drochia se bazează pe captaje de adîncime (fîntîni arteziene), amplasate în diferite părţi ale oraşului. Pentru asigurarea apei potabile, în mod normal sunt folosite 7 sonde cu o capacitate totală de 63 m^3/zi.

În localitățile rurale în calitate de rezervoare de apă predomină turnuri de tip Rojnovschii, care nu sunt vechi, în majoritate, și se caracterizează ca fiind în stare satisfăcătoare.

Pompele, instalațiile hidraulice și electrice sunt vechi și se află într-o stare avansată de degradare, fiind necesar de a fi înlocuite.
Rețeaua de distribuție este dezvoltată pe trei zone ale orașului, toate cele trei zone fiind alimentate de statia de pompare SP3:

- zona Fabrica de zahăr, cu diametre cuprinse în intervalul Dn 100-200 mm;
- zona centrală a orașului, cu diametre cuprinse în intervalul Dn 100-160 mm;
- zona Gudanov, cu diametre cuprinse în intervalul Dn 100-150 mm.

Lungimea totală a rețelei de distribuție din or. Drochia este de 65.87 km, cu diametre cuprinse între 100 și 200 mm.

La nivel de raion există 8 staţii de pompare (or. Drochia, s. Cotova, s. Pelinia), numărul pompelor instalate sunt 11, din care 10 funcţionale.

Sistem de canalizare

Raionul dispune de sisteme de evacuare a apelor uzate de 56 km, din care 6,2 km necesită a fi schimbate sau reabilitate.

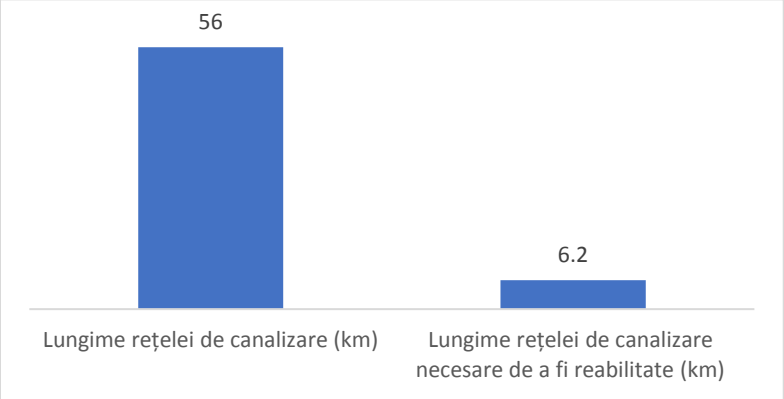

Figura 14Lungimea rețelelor de canalizare din or. Drochia şi porţiunile ce necesită a fi reabilitate (km)

Sursa: APL I din raionul Drochia

În prezent, dintre toate localitățile raionului, doar orașul Drochia beneficiază de sistem de canalizare. Sistemul de canalizare din orașul Drochia constă în:

- Rețea de canalizare menajeră cu o lungime totală de 56 km;
- 4 Stații de pompare a apei uzate în cadrul rețelei de canalizare;
- 2 Stații de epurare a apei uzate.

Rețeaua de canalizare existentă în orașul Drochia deservește 10,617 locuitori, reprezentând 83.07% din numărul total de consumatori conectați la rețeaua de distribuție.

Lungimea totală a rețelei de canalizare, inclusiv a racordurilor, este de 56 km și este constituită din conducte realizate din azbociment, beton armat, fontăși ceramică. În prezent, numărul total de racorduri la rețeaua de canalizare este de 6,510 buc, distribuite:

- Blocuri: 5,415 racorduri;
- Case: 830 racorduri;
- Instituții publice: 17 racorduri;
- Întreprinderi mici și mijlocii: 5 racorduri;
- Alți consumatori: 243.

Epurarea apelor uzate se realizează prin intermediul a două stații de epurare, reciproc interconectate. Prima staţie de epurare a apei uzate din or. Drochia datează din anii 1974-1975, este funcţională, cu capacitatea de 3500 m^3, cu un volum al apelor epurate în anul 2017 de 250200 m^3. Tratarea apei este efectuată prin tehnologii mecanice şi biologice.

A 2-a stație de epurare în or. Drochia a fost dată în exploatare și pusă în funcțiune în anul 2017, cu capacitatea de 400m^3/zi (cu posibilitatea de a fi extinsă pînă la 1200m^3/zi), cu tehnologia de

tratare a apelor reziduale mecanico-biologică (cu membrane ultrafiltrante) şi regim de lucru non stop.

Ambele stații funcționează concomitent, deoarece volumul de ape uzate deversate din sistemul de canalizare a orașului este de 700 m^3/zi, astfel, surplusul apelor reziduale de la SE nr.2 (nouă) este redirecționat spre SE nr.1 (veche).

2.3.2. Accesibilitatea serviciilor de apa și canalizare

Aglomeraţiile de localităţi trebuie să fie destul de mari pentru a putea suporta cheltuielile de acoperire cu servicii de apă şi canalizare. În conformitate cu standardele europene, un nivel suportabil al costurilor se obţine începînd cu aglomeraţii de cel puţin 500 persoane pentru aprovizionare cu apă şi 2000 persoane privind organizarea serviciului de canalizare. În raionul Drochia, peste 30% din primăriile raionului au o populație de sub 1,500 locuitori (11% din populație) şidoar două primării au o populație de peste 5,000 locuitori, unde sunt concentrate circa 30% din populația raionului. Această situație crează impedimente în dezvoltarea, întreținerea și gestiunea sistemelor de alimentare centralizată cu apă și canalizare.

Tariful mediu al serviciilor de aprovizionare cu apă este de 12,25 lei pentru gospodariile casnice si 15,9 lei pentru consumatorii non-casnici, iar al serviciilor de canalizare de 7 lei pentru gospodariile casnice si 19,1 lei pentru consumatorii non-casnici.

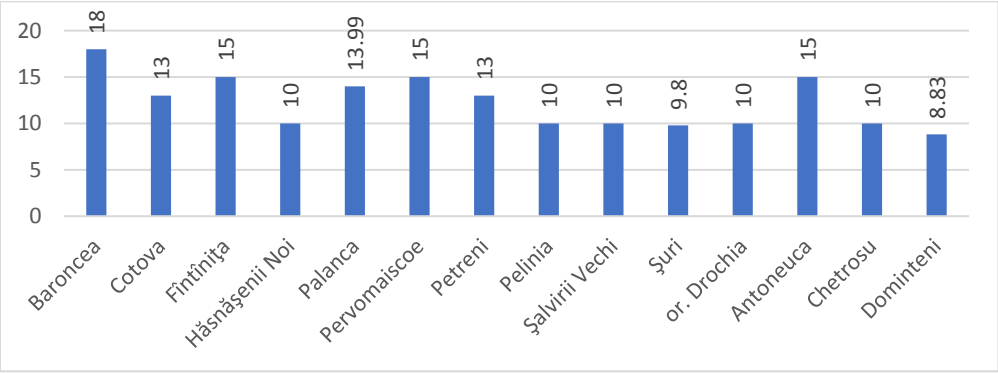

Figura 15Costul unui metru cub de apă potabilă pentru gospodăriile casnice în r. Drochia (lei)

Sursa: APL I din raionul Drochia

2.3.3. Calitatea serviciilor (i. Alimentarea cu apă, ii. Canalizare)

În ceea ce privește orașul Drochia, aceasta este una din localitățile cu resurse acvatice cu un nivel sporit, ce nu corespund parametrilor de calitate (cei ce țin de aspectul microbiologic, chimic și cantitativ).
Îngrășămintele minerale sunt utilizate mai intens în partea de nord a Districtului Nistru, raionul Drochia fiind printre cele enumerate.

Populația raionului Drochia are acces la sursele de apă de suprafață și apele subterane. Principala sursă de apă de suprafață sunt fântânile arteziene. La moment se elaborează

proiectarea rețelelor de apa noi, cît și reabilitarea celor vechi, SP si rezervoarelor de apă potabilă. Alimentarea cu apă a localităților din raionul Drochia se face din surse de ape subterane de adâncime, din fântâni de mină şi din izvoare. Explorarea rezervelor de apă subterane pe raion nu este uniformă.

Din informația analizelor preliminare a acestor surse de apă pe raionul Drochia, calitatea apei se caracterizează prin depășirea concentrației de bor (B), amoniu (NH+4) și fluor (F). Astfel în 20% din sonde apa nu corespunde normelor sanitare la componenta bor și la 33% la componenta fluor.

27 de primării din raionul Drochia, prin intermediul chestionarelor, au relatat că apa livrată consumatorilor corespunde cerințelor standartului apa potabilă, 1 primărie a indicat că apa nu corespunde standartului, 10 nu au răspuns la această întrebare. Deşi, conform standardelor în vigoare (HG nr.934 din 15.08.2007 cu privire la instituirea Sistemului informaţional automatizat „Registrul de stat al apelor minerale naturale, potabile şi băuturilor nealcoolice îmbuteliate") calitatea apei din raion depășește concentrația maximă admisibilă pentru următorii indicatori: amoniu și bor.

Apa către consumatori se livrează 24/24 ore în 16 primarii, în timp ce celelalte primării nu au indicat acest indicator în chestionar.

Apa potabilă, livrată consumatorilor raionului Drochia, în localitățile unde se prestează servicii de AA, nu se folosesc tehnologii de tratare pentru a diminua parametrii chimici care depășesc normativele pentru apă potabilă. În localitățile, care dispun de stații de epurare a apelor reziduale, în majoritatea cazurilor, apele emise în emisar corespund cerințelor legislației.

Apeductul din or. Drochia a fost renovat parţial, iar în unele sectoare apa fie lipseşte, fie este pompată la o presiune foarte mică. Locatarii celor peste 30 de blocuri din oraşul Drochia sunt nevoiţi să care apă în apartamente cu găleţile.

Per ansamblu, cca 79,13% din locuitorii raionului Drochia nu sunt conectați la rețelele de canalizare centralizate și folosesc sisteme locale de canalizare cu infiltrarea apelor uzate în sol. Aceasta reprezintă o sursă considerabilă de poluare a apelor freatice din zonă.

2.3.4. Eficiența operațională

Forma organizatoric-juridică de operare a sistemului de AAC în 9 primării este Întreprindere Municipală, în 6 primării sistemul de AAC este gestionat direct de către Primărie. 13 primării nu dispun de sistem de AAC.

Din cei 15 operatori, care activează pe teritoriul raionului Drochia, doar unul activează în baza cerințelor cadrului legal existent. Nici un operator la moment nu are tarifele la serviciile prestate calculate și aprobate în baza metodologiei de calcul, elaborată de ANRE. Doar un operator are încheiat contract de delegare a gestiunii serviciilor de apă și de canalizare aprobat de către consiliile locale. 1 operator a declarat, că deține licența de a presta servicii de apă și de canalizare.

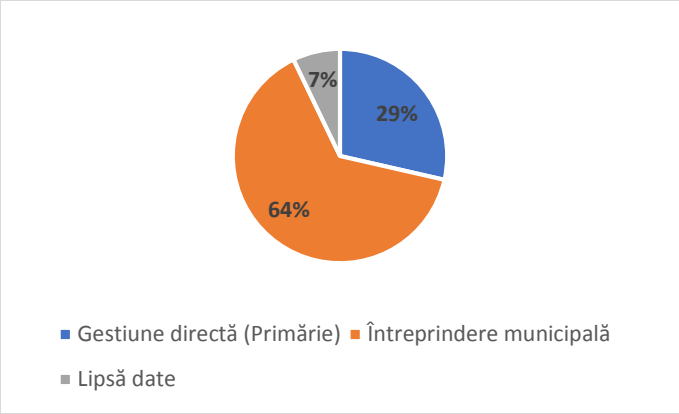

Figura 16. Forma organizatorico-juridică de operare a sistemului AAC

Sursa: APL I din raionul Drochia

Din numărul total de operatori intervievați, doar 2 doresc să-şi schimbe forma organizatoric-juridică, în timp ce 13 nu doresc acest lucru.

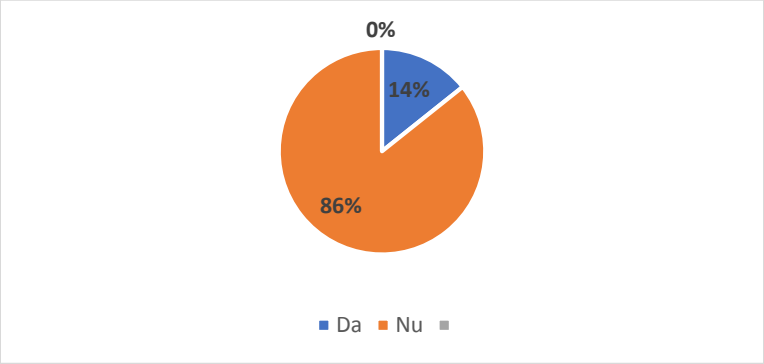

Figura 17Intenționări de a schimba forma organizatorico-juridică de operare a sistemului AAC

Sursa: APL I din raionul Drochia

Conform datelor indicate în răspunsurile chestionarelor, 12 localităţi din raionul Drochiaaupeste 70% contorizate gospodăriile conectate la rețeaua de apă. În 2 localităţi gradul de contorizare este sub 30%. Cea mai rea situaţie este în localitatea Pervomaiscoe cu 3,3% de gospodarii contorizate.

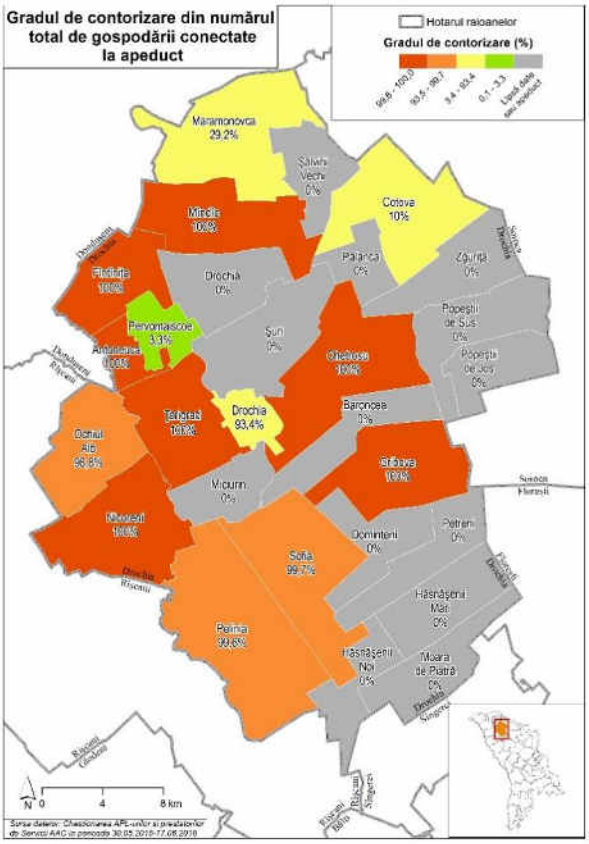

Figura 18 Gradul de contorizare din numărul total de gospodării conectate la apeduct

Dotarea întreprinderilor cu tehnică specială este foarte slabă. Din numărul de întreprinderi existente, ce prestează servicii de aprovizionare cu apă și de canalizare, doar întreprinderea din or. Drochia ar putea să se dezvolte într-un operator regional în timpul cel mai scurt. Problemele întreprinderilor sunt legate, în primul rînd, de capacitatea mică a pieței de servicii apă și canalizare. De aici intervin și celelalte probleme legate de personal, capacitatea de plată a întreprinderii față de personal, tarife, achitarea serviciilor, capacitatea de prestări servicii calitative, dotarea întreprinderilor cu tehnică specială și instrumente speciale. Unica soluțiede a face un salt calitativ în privinţa creşterii calităţii serviciilor prestate și în lărgirea cu servicii a localităților din raion, este regionalizarea instituţională a serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare. Proiectele de execuție a lucrărilor de construcție, extindere a rețelelor de apeduct existente pînă acum se realizau de către fiecare primărie separat.

În tabelul 3 sunt indicate veniturile totale pe republică în vederea efectuării unui calcul în eventualitatea schimbării tarifelor şi cum populaţia ar suporta această modificare. Pentru analiza curentă, a fost utilizat venitul mediu disponibil al gospodăriei casnice la nivel naţional, în baza doar a datelor statistice.

Tabelul 3.Dinamica veniturilor disponibile totale pe republică, 2014-2017

	2014	2015	2016	2017
Venituri disponibile totale (medii lunare pe o persoană, lei)	**1 651,1**	**1 854,0**	**2 027,8**	**2 134,5**

Sursa: Biroul Național de Statistică, statistica.md

În conformitate cu Biroul Național de Statistică, venitul mediu disponibil al gospodăriei casnice pe cap de locuitor în Moldova pentru anul 2017 a fost de 2134,5 lei/persoană/lună. Factura medie pentru apă și canalizare, luînd în considerare media de consum de 60 litri pe zi pe cap de locuitor, poate fi estimată după cum urmează:

- 0,060 m^3/d x 30 zile x 12,25 MDL/m^3 = 22,05 MDL.

Comparat cu venitul disponibil mediu al unei persoane de 2134,5 MDL, coeficientul de suportabilitate este de 1,03%, ceea ce presupune, că populația poate suporta o creștere ușoară a tarifului, ca urmare a noilor investiții propuse în infrastructură.

2.3.5. Operatorul urban / raional

Nivelul de servicii prestate este insuficient (iar pe alocuri lipsește) în localitățile mici din zonele rurale. Sectorul este fragmentat în mai mulți prestatori ineficienți de scară mică. Majoritatea operatorilor nu sunt sustenabili din punct de vedere financiar. Cheltuielile capitale se bazează, aproape exclusiv, pe granturile de dezvoltare, însă nivelul acestora este prea mic pentru a stopa deteriorarea infrastructurii. Opțiunile pentru diversificarea şi extinderea finanțării capitale sunt limitate, în special, în afara celor câtorva operatori mai mari.

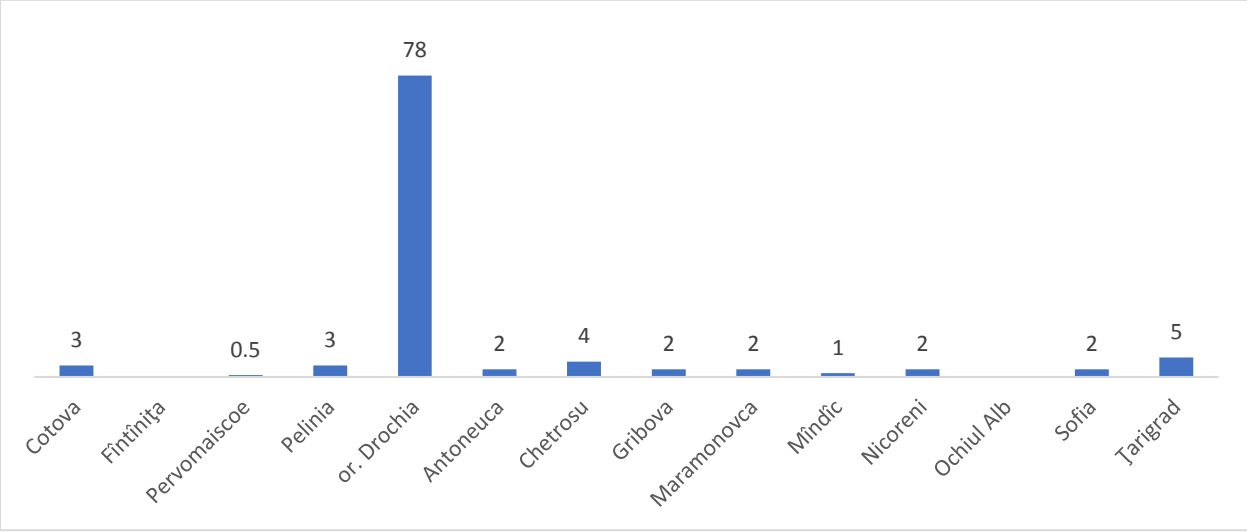

Figura 19Numărul de angajați ai operatorilor AAC din r-nul Drochia

Sursa: APL I din raionul Drochia

Din numărul total de personal de 104,5 de unităţi ai tuturor operatorilor de AAC din raion, doar 10 deţin studii superioare în domeniul prestării serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare.

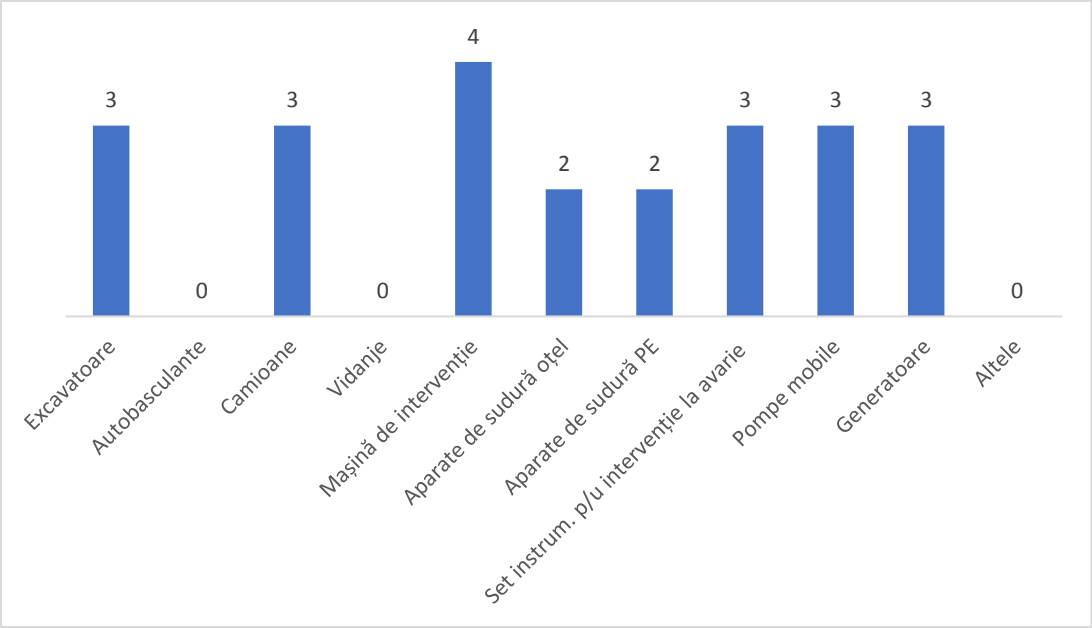

Figura 20. Necesități în dotare tehnică a operatorilor din r-nul Drochia

Sursa: APL I din raionul Drochia

Operatorul urban ÎM „Apă-Canal din Drochia” (informaţii detaliate sunt prezentate în Anexa 2) este cel mai puternic operator de AAC din raion. Deţine licenţă de operare, eliberată pe o perioadă de valabilitate 01.12.2015 - 01.12.2040. Operatorul prestează servicii de aprovizionare cu apă potabilă, colectare și evacuare a apelor uzate, golirea foselor şi transportarea apelor uzate. Sursa apei este din fîntîni arteziene, cu o lungime de apeduct de 70,5 km, înființat în anul 1956, deservind 8653 gospodării casnice, 7053 gospodării casnice conectate, 208 agenți economici, 19 instituții publice.

Posibilităţi de creare a unui operator regional în partea de Nord a Republicii Moldova

Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 400 din 08.06.2011 reprezintă temeiul juridic pentru inițierea proiectului de parteneriat public-privat, care are drept scop menţinerea, modernizarea, extinderea prin ramificaţii a apeductului —”Soroca-Bălţi” şi a operării sistemelor de captare, tratare, transport şi distribuţie a apei potabile, ca şi a celor de colectare şi tratare a apei reziduale în mun.Bălţi, precum şi în localităţile din raioanele Soroca, Drochia, Floreşti, Rîşcani, Sîngerei şi Teleneşti.

Acest parteneriat public-privat de tip contractual presupune, pentru început, înființarea Societatății pe Acţiuni „Aqua Nord”. Principalul fondator (40% din acţiuni) va fi municipiul Bălţi, statul va deţine 30 la sută din acţiuni, restul acțiunilor fiind împărțite în mod egal între orașele Soroca, Floreşti, Sîngerei, Teleneşti, Drochia şi Rîşcani. Viitorul operator de servicii va avea responsabilitatea investițiilor financiare, reînnoirilor, operațiilor, mentenanței, facturării și colectării veniturilor pentru serviciile de furnizare de apă și canalizare a celor sapte orașe participante.

Pentru înființarea operatorului regional, au fost considerate și discutate două opțiuni:

- Fuziunea celor 8 operatori existenți (în forma actuală) beneficiari ai proiectului de investiții;
- Transformarea întreprinderilor existente în societăți pe acțiuni ca prima etapă și apoi fuziunea lor în a doua etapă.

După o analiza juridică a acestor opțiuni, s-a concluzionat că fuziunea celor 8 operatori existenți (în forma lor actuală) este opțiunea cea mai fezabilă.

Operatorii de servicii de alimentare cu apă și de canalizare din orașele Bălți, Soroca, Floreşti, Sîngerei, Teleneşti, Drochia şi Rîşcani, inclusiv Întreprinderea de Stat „Aqua Nord" vor fuziona, creînd astfel un operator regional – Societatea pe Acțiuni "AquaNord".
La moment, Consiliul Raional Drochia și Consiliul Orăşenesc Drochia nu au decis asupra participării la proiectul de parteneriat public-privat "Aqua Nord".

2.4. Finanțarea sectorului AAC

Implementarea proiectelor de infrastructură cu surse externe de finanțare: Proiectul "Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova" (MSPL). În semestrul I, anul 2018, ADR Nord implementează 4 proiecte finanțate din sursele UE prin intermediul Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) în domeniul AAC. Actualmente, 2 proiecte sunt la etapa de achiziții a serviciilor de proiectare și 2 – la etapa de elaborare a proiectelor de execuție. Din cele 4 proiecte, unul se implementează în raionul Drochia (or. Drochia) și la moment este la faza 2 de elaborare a documentației tehnice, care se va finaliza în ianuarie, 2019.

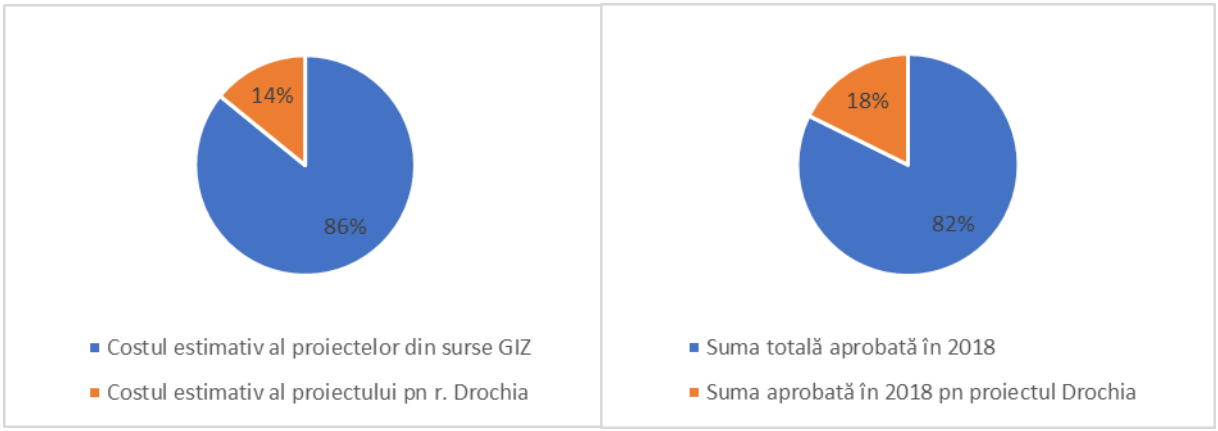

Figura 21Costul estimativ si aprobat pentru proiectul GIZ în oraşul Drochia

Sursa: Raportul de implementare a Strategiei de Dezvoltare Regională Nord în semestru , 2018

Tabelul 4. Proiecte implementate in perioada anilor 2015-2018

Proiectele regionale dezvoltate în perioada 2015 – 2018/ Localitati	**Fondul Ecologic**		**Alte Fonduri**	
	Proiect	**Suma**	**Proiect**	**Suma**
or. Drochia	Construcţia sistemului de epurare în or. Drochia	5 220 000,00		
or. Drochia			Fondul UE: Îmbunătăţirea situaţiei ecologice a bazinelor Prut şi Nistru prin îmbunătăţirea sistemelor de epurare a apelor uzate în Cernăuţi şi Drochia	8 099 000,00
s. Chetrosu	Alimentarea cu apă în s. Chetrosu	8 800 000,00		
s. Dominteni	Alimentarea cu apă a s. Dominteni	3 410 000,00		
s. Nicoreni	Apeduct din s. Nicoreni	2 606 000,00		
s. Mîndîc	Apeduct	1 961 000,00		
s. Sofia	Apeduct	1 000 000,00		
s. Gribova	Apeduct din s. Gribova	1 000 000,00		
s. Antoneuca	Forarea fântânii arteziene, aprovizionarea cu apă potabilă a populaţiei din s. Antoneuca	2 930 000,00		

Sursa: Consiliul Raional Drochia

Tabelul 5Proiecte investiționale în desfășurare (2017- 2019)

#	**Denumire proiect**	**Perioada de implementare**	**Surse de finanţare/buget**	**Descriere**	**Abordare CIC**
1	Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în orașul Drochia	2017-2020	GIZ/1,5 mln euro; Contributia beneficiarilor/16 2000 euro	Circa 17 300 locuitori conectați la sistemul de alimentare cu apă; 4,6 km aducțiune de apă	Da

				potabilă sub presiune și 8,5 km rețele de alimentare cu apă reabilitate; Rețelele de alimentare cu apă extinse cu 8,9 km; O stație de clorinare a apei potabile construită, 2 stații de pompare, 7 castele de apă, 6 rezervoare de apă potabilă reabilitate; 7 stații hidrofor în blocurile locative multietajate instalate și calitatea apei îmbunătățită; Prestatorul de servicii de AAC ”Apă-Canal Drochia” capabil să gestioneze eficient serviciul îmbunătățit în baza Planului de afaceri elaborat; Două documente strategice raionale și locale în sectorul aprovizionării cu apă și sanitație, armonizate cu obiectivele strategice naționale.	
2.	Extinderea apeductului în partea de Nord-Vest a s.Gribova;	2018	FEN si APL	Construcția rețelei de apeduct în partea de N-V a satului	Nu
3,	Construcția stației de epurare a apei reziduale și rețelei de canalizare in s. Gribova	2018-2019	FEN si APL	Construcția stației de epurare a apei, rețelei de canalizare și conectarea instituțiilor bugetare la rețea	Nu
4.	Apeductul din s. Nicureni etapa IV de finalizare	Mai 2019	FEN		Nu
5.	Constructia retelelor de alimentare cu apa si canalizare in s. Sofia, r-nul Drochia etapa I	2017-2018	FEN	Constructia retelelor de apa	Da

Sursa: APL I din raionul Drochia

Tabelul 6. Proiecte investiționale planificate, elaborate și în căutare de finanțare

#	Denumire proiect	Perioada de implementare	Statutul proiectului				Descriere
			Planificat	Respins	Recent depus	Se identifică finanțatori	
1.	Aprovizionarea cu apa si canalizare in s. Drochia		✓				Conectarea la sistem a 1200 gospodării (2700 persoane)
2.	Extinderea rețelei de canalizare în s.Gribova	2020-2021	✓				Extinderea rețelei de canalizare și conectarea la aceasta a beneficiarilor
3.	Forarea sondei arteziene in s. Mîndîc	01.07.2018-31.12.2018	✓			FEN	Forarea unei sonde arteziene pe sectorul VI al localitatii in partea satului unde cetatenii duc lipsa acuta de apa potabila
4.	Extinderea rețelelor de alimentare cu apă în s. Sofia	2018-2019	✓			În căutare	Extinderea retelelor de aprovizionare cu apa, forarea fintinii arteziene
5.	Alimentarea cu apa și evacuarea, epurarea apelor uzate în s. Mîndîc, r. Drochia	5 ani				✓	Este elaborat proiectul tehnic in suma de 47 mln lei pentru extinderea apeductului, constructia statiei de epurare, forarea unei sonde arteziene, și constructia sistemului de canalizare
6.	Proiect de aprovizionare cu apă potabilă și canalizare în s. Ochiul Alb	12 luni			✓	FEN	Constructia fîntînii, a doua turnuri de apă și extinderea apeductului și construcția sistemului de canalizare

Sursa: APL I din raionul Drochia

Conform Obiectivului 3 al Strategiei de Dezvoltare Regionala Nord, Măsura 3.2 Dezvoltarea capacităţilor APL în planificare, managementul proiectelor şi atragerea investiţiilor. Guvernanță îmbunătățită în domeniul dezvoltării regionale. Ca suport pentru actorii regionali în elaborarea proiectelor și atragerea surselor financiare specialiștii ADR Nord au elaborat module de instruire cu privire la ”Politica dezvoltării regionale și planificarea integrată” și ”Managementul proiectelor – instrument de implementare a politicii de dezvoltare regională. Cooperare și atragere de investiții în dezvoltarea regională”. Astfel, în perioada 20-24 aprile în trei microregiuni: Bălți, Edineț, Soroca a fost organizat primul modul de instruire privind ”Politica dezvoltării regionale și planificarea integrată”, iar în perioada 15-17 mai s-a desfășurat cel de-al doilea modul de instruire cu genericul ”Managementul proiectelor – instrument de implementare a politicii de dezvoltare regională. Cooperare și atragere de investiții în dezvoltarea regională”, unde au fost instruite APL I și II din RDN

2.5. Planificarea în sector. Regionalizarea/clusterizarea raionului Drochia.

Pentru sectorul de apă, o problemă foarte importantă și o condiție de bază pentru aplicarea Strategiei de apă și sanitație (2014-2028) este ***regionalizarea*** *(instituţională)* ***serviciilor de alimentare cu apă***. Obiectivul principal al acestui proces reprezintă crearea companiilor furnizoare de apă, capabile nu numai să aplice investițiile finanțate de UE, dar și să preia operarea companiilor din comunitățile învecinate, unde nu există un operator capabil să asigure o structură potrivită de absorbire a acestor fonduri. Regionalizarea este un element determinant pentru îmbunătățirea calității și eficienței din punctul de vedere al costului și infrastructurii locale pentru apă și alte servicii publice, în așa fel, încât să îndeplinească obiectivele de mediu și, de asemenea, să asigure durabilitatea investițiilor, operațiilor, o strategie de dezvoltare pe termen lung în sectorul de apă, precum și o dezvoltare regională echilibrată.

Regionalizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare este elementul cheie al politicii de dezvoltare a sectorului. Realizarea cu succes a acestui proces va conduce, cu siguranță, la îmbunătățirea eficienței infrastructurii și serviciilor locale de apă și de canalizare, care sunt fragmentate și dispersate în prezent, a calității și costurilor accesibile, atragerea investițiilor, implementarea strategiei de dezvoltare armonioasă a localităților pe termen lung, etc.

Conform informaţiilor prezentate in chestionare, 9 primării din cele 28 în total susţin regionalizarea serviciilor de AAC, dintre care doar 1 primărie se află in proces de consultari în acest sens.

Pentru operatorii (prestatorii) de servicii de alimentare cu apă și de canalizare, regionalizarea înseamnă reorganizarea a doi sau mai mulți operatori locali într-un singur operator regional. Consiliile locale respective nu vor mai deține fiecare câte un singur operator, care operează la nivelul respectivei unități administrativ-teritoriale, ci vor participa la o societate comercială cu statut de operator regional, care va deservi un număr de localități participante. Regionalizarea serviciului de AAC nu presupune obligatoriu regionalizarea sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare, acestea pot fi regionale, adică pot să traverseze mai multe unități.

Ca urmare a regionalizării sistemelor de alimentare cu apă și canalizare vor fi generate următoarele avantaje:

- Furnizarea serviciilor la nivel regional prin sisteme integrate și cu un management mai profesionist conduce în timp la reducerea pierderilor de apă, promovarea conservării resurselor, minimizarea investițiilor și protecția surselor de apă;
- Creșterea capacității de pregătire și implementare a proiectelor de investiții, precum și a capacității de negociere a finanțării;
- Îmbunătățirea calității serviciilor furnizate, a relației cu clienții și a percepției acestora privind operatorii;
- Realizarea de economii de scară cu impact asupra eficientizării anumitor categorii de costuri: centralizarea activității de facturare și managementul financiar, unitatea de implementare a proiectelor la nivel regional, managementul laboratoarelor la nivel regional etc.;
- Conducerea activității prin folosirea instrumentelor de management moderne și eficiente și reducerea implicării factorului politic în desfășurarea activității.

Pentru raionul Drochia nu există un concept de regionalizare a serviciilor de AAC deocamdată, în acest sens sunt necesare de efectuat studii de fezabilitate pentru a propune scenarii optime de clusterizare a raionului. La moment, se propune ca soluţie temporară extinderea graduală a serviciilor de AAC din oraşe în sate, şi din satele mari în satele mici.Începînd cu extinderea serviciilor AAC prin conectarea in primul rind a localităţilor vecine la sistemul de AAC din or. Drochia.
Se recomandă implicarea APL I si II, Consiliului Raional Drochia, ADR Nord in procesul de regionalizare cu necesitatea de a efectua studiu de fezabilitate pentru a evalua cele mai optime scenarii de regionalizare, efectuarea studiilor de evaluare a calitatii apei, evaluarea capacitatilor operationale ale operatorilor de servicii AAC.

2.6. Aspecte sociale și de gen

Asigurarea dreptului omului la surse sigure de apă potabilă ca un drept fundamental este scopul Strategiei naţionale de alimentare cu apă şi sanitaţie a Republicii Moldova. Prin aceasta se subînţelege asigurarea tuturor locuitorilor, indiferent de gen, identitate etnică, categorie socială la servicii calitative de apa si sanitaţie. În realizarea sarcinilor gospodăreşti, de obicei, femeile și bărbații au roluri diferite, activităţile ce ţin de domeniul apă și canalizare, aceste diferențe sunt mai evidente în zonele rurale. Femeile sunt decele mai multe ori utilizatorii, furnizorii și gestionarii apei în gospodăriile rurale și suntgardienii igienei în gospodărie. În cazul în care sistemul de apă se defectează, femeile,nu bărbații, vor fi cel mai probabil afectate, deoarece ar trebui să se deplaseze mai departepentru apă sau să folosească alte mijloace pentru a satisface nevoile de apă șide canalizare în gospodărie.

Abordând diferitele priorități ale bărbaților și femeilor în activitățile AAC, se îmbunătățește calitatea și durabilitatea proiectelor AAC, de exemplu:

- Nevoile femeilor pentru apă devin mai mult un punct central al unui proiect AAC.
- Aceste nevoi sunt adesea legate de activități la scară mică (grădinărit, uz casnic, creșterea de animale la scară mică), care sunt vitale pentru gospodărie;
- Proiectarea și amplasarea facilităților de AAC vor reflecta mai bine nevoile diferite ale femeilor și bărbaților. Amplasarea corectă a instalațiilor sanitare este deosebit de importantă, deoarece igiena este de multe ori subiectul sensibilității culturale care, de obicei, diferă între bărbați și femei;
- Tehnologia adoptată trebuie să reflecte în special nevoile femeilor;

- Abilitățile financiare ale femeilor le fac pe acestea candidații ideali în economisirea și gestionarea resurselor pentru funcționarea continuă și întreținerea instalațiilor interioare de AAC;
- Cererea de instalații sanitare este mare, deoarece este recunoscută dorința puternică a femeilor și bărbaților de a avea instalații private, convenabile și sigure pentru ei și copiii lor;
- Există beneficii mari pentru sănătate, deoarece toți membrii comunității (bărbați, femei și copii) sunt implicați.

Este știut faptul, că standardele de viaţă în mediul urban sunt net superioare celor oferite în mediul rural, fenomen actual şi pentru raionul Drochia. Există o nevoie de a extinde serviciile de apă și de canalizare în comunitățile rurale,ceea ce va contribui la creșterea calității vieții și a condițiilor de trai în zonele rurale,alături de cele din mediul urban. Însă, trebuie remarcat faptul că, în conformitate cu practica internațională, costul total anual pe cap de locuitor pentru ambele servicii de alimentare cuapă și de canalizare nu trebuie să depășească 3,5 - 4% din venitul mediu anual disponibilpe cap de locuitor în zona deservită de sistemul de AAC. Există o necesitate vitală pentru planificarea sectorului de AAC pe teritoriul raionului, cu facilitarea conectării tuturor locuitorilor, indiferent de gen si categorie socială la sistemele centralizate de AAC.

Din totalul celor 28 de primării participante la sondaj, doar 7 din ele (25%) au afirmat faptul, că tariful stabilit pentru serviciile de AAC acoperă cheltuielile asociate serviciului, şi 21 din primării infirmă acest lucru. În vederea acordării unui anumit suport în accesarea serviciului de AAC pentru familiile socialmente-vulnerabile, doar primăria Gribova a indicat acest indicator, în timp ce celelalte primării nu prevăd nici un suport pentru aceste categorii sociale de populaţie.

Conform Strategiei de Alimentare cu Apă şi Sanitaţie (2014-2028) la stabilirea tarifelor, trebuie luată în considerare capacitatea populaţiei de a le plăti şi trebuie stabilit un sistem de subvenţii încrucişate pentru populaţia mai vulnerabilă.
În situaţii excepţionale în care gospodăriile mai sărace şi vulnerabile nu îşi permit servicii centralizate de alimentare cu apă şi pentru care subvenţionarea încrucişată din partea grupurilor de utilizatori mai înstăriţi nu este posibilă, guvernul ar trebui să stabilească scheme de testare a mijloacelor de subvenţionare pentru a se asigura că operatorul de apă-canal, care trebuie să exploateze sistemele după principii comerciale, poate acoperi costurile şi nu este forţat să absoarbă pierderile şi să acţioneze ca o instituţie socială.

Pentru aplicarea subvenţiilor se vor lua în considerare următoarele principii suplimentare: (i) subvenţiile trebuie să fie previzibile pentru a permite planificarea pe termen lung şi bugetarea; (ii) subvenţiile trebuie să fie transparente şi continuu revizuite pentru a asigura suficiente stimulente pentru ca operatorii apă-canal să îşi îmbunătăţească performanţa; (iii) subvenţiile trebuie să fie reduse etapizat, pe măsură ce tarifele cresc.

2.7. Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
Implicarea Consiliului Raional în demararea unor proiecte de dezvoltare a sistemelor de alimentare cu apă; acest domeniu esteconsiderat prioritar pentru administraţia publică. (27% apeduct din nr total de localitati si 3,6% din nr de primarii); Existenţa unei infrastructuri aferente alimentării cu apă si canalizare, care acoperă o parte din localităţile raionului; Existenţa unor seturi de documentaţie tehnică premergătoare demarării unor proiecte de investiţii; Posibilitatea de a participa în regionalizarea serviciului de AAC prin crearea unui singur operator regional din proiectul de PPP Soroca-Balţi.	Grad scăzut de acces al populaţiei la serviciul de alimentare cu apăsi, in special, la serviciul de canalizare (apa – 30,15%, canalizare – 20,9%). Existenţa unor parametri de calitate ai apei potabile neconforme cu normele în vigoare; orașul Drochia, este una din localitățile cu resurse acvatice cu un nivel sporit de resurse acvatice, ce nu corespund parametrilor de calitate (cei ce țin de aspectul microbiologic, chimic și cantitativ). Gradul înalt de uzură a conductelor existente de funcționare utilă (apeduct – 5,8%, canalizare – 15,5%); Pierderi mari în reţeaua de transport și distribuţie (6,5%) Nr. avarii pe conducte avansat (178 – apeduct, 1177 – canalizare, anul 2017); Inexistenţa unor facilităţi destinate grupurilor socialmente-vulnerabile în accesarea serviciillor de AAC Nerespectarea legislaţiei specifice privind gestionarea serviciului de AAC (6,6% din operatori activeaza conform legii) Capacitatea scăzută a populaţiei de a prelua costurile de utilizare și intreţinere; Slaba constientizare a populaţiei cu privire la necesitatea racordării la reţelele edilitare; Lipsa unui operator regional pentru gestionarea serviciului de apă si canalizare, necesar pentru o accesare mai eficientă a fondurilor si cu o credibilitate mai avansată faţă de donatorii externi.

Oportunităţi	**Ameninţări**
Nivel înalt de deschidere a primăriilor pentru a colabora în proiecte şi dezvolta servicile de AAC Existenţa unor seturi de documentaţie tehnică oferăposibilitatea demarării mai rapide a proiectelor de investiţii Posibilitatea accesării mai multor surse de finanţare pentru infrastructura de apă potabilă, cresterea suportului financiar din partea donatorilor externi (GIZ, BERD, BEI, Comisiile UE) Posibilitatea implementării proiectelor de investiţii prin FNDR; Reducerea poluării mediului si a riscului de imbolnăvire a populaţiei prin infiinţarea sistemelor de alimentare cu apă si canalizare; Acces la tehnologii noi pentru modernizarea si eficientizarea sistemelor de apă potabilă; Realizarea unui sistem regional de alimentare cu apă; Crearea unui operator regional pentru gestonarea serviciilor de AAC Existenţa şi organizarea cursurilor de suport pentru actorii regionali/locali în elaborarea proiectelor investiționale și atragerea surselor financiare de catre ADR Nord.	Imposibilitatea suportării contravalorii serviciilor de alimentare cu apă si canalizare datorită mijloacelor financiare foarte scăzute; Imposibilitatea continuării cofinanţării unor proiecte poate duce la deteriorarea lucrărilor efectuate; Poluarea apelor de suprafaţă si subterane prin depozitare necontrolată a deseurilor menajere, dejecţiilor animaliere, folosirea foselor septice improvizate; Îmbătrânirea populației și migrația, cu impact asupra numărului populației, capacității de plată și consumului de servicii. Dificultăţi de natură organizatorică si Financiară, determinate de procesul regionalizării. Intârzieri în aprobarea unor proiecte majore; Costuri ridicate pentru conformarea cu standardele europene de calitate.

3. Strategia de dezvoltare a sectorului de apă-canalizare din raion

3.1. Formularea obiectivului sectorial /viziunea de dezvoltare (până în anul 2025)

Viziunea Strategică pe *termen lung* (până în anul 2035) este de acoperi integral necesitățile populaţiei şi sectorului privat cu servicii calitative şi eficiente de AAC.

Viziunea Strategică se stabileşte pe un *termen mediu* (până în anul 2025) în corespundere cu obiectivele naţionale şi regionale, raionul îşi propune de a crea condiții necesare în asigurarea graduală a accesului la apă sigură a cel puţin 55% din locuitorii raionului şi sanitație - a cel puţin 35% din locuitorii raionului prin îmbunătățirea facilităților de aprovizionare cu apă, de colectare si tratare a apelor reziduale, protejarea surselor de apă potabilă, ce va reduce impactul negativ asupra mediului şi sănătățiioamenilor.

Aceste deziderate prezintă niște obiective optimiste în condiţiile în care gradual s-ar implementa investiţii considerabile în acest sector. Totuşi, sunt sceptice fiind sub nivelul obiectivelor medii naţionale datorită nivelului actual scăzut de acoperire, în special, în localităţile rurale ale raionului.

3.2. Abordarea priorităților

În conformitate cu prevederile naţionale generate[3], se propun următoarele abordări de prioritizare şi etapizare a intervenţiilor:

- Oraşele au prioritate faţă de sate;
- Satele mari au prioritate faţă de satele mici;
- Intervențiile se conformează unor etapizări logice standardizate.

Luînd în considerare cele expuse anterior, principalele direcții pentru dezvoltarea rapidă și eficientă a serviciilor de alimentare cu apă, precum și sporirea ratei de acoperire a serviciului pînă în anul 2025, sunt următoarele:

Tabelul 7 Principalele direcții pentru dezvoltarea rapidă și eficientă a serviciilor de alimentare cu apă

Domeniu	**Etapizări logice**
Aprovizionare cu apă	1. Intervențiile vor fi făcute în or. Drochia (construcție, reabilitare, extindere); 2. Localitățile rurale mari vor fi abordate; 3.Vor fi vizate localitățile rurale mici. Etapele sunt prezentate schițat în Figura 22 şi 23
Canalizare	1. Reabilitarea și extinderea sistemelor de canalizare existente în or. Drochia pentru sporirea eficienței sistemelor și îmbunătățirea calității serviciilor; 2. Extinderea rețelelor existente din or. Drochia în localitățile rurale învecinate;

[3]Strategia naţională de aprovizionare cu apă şi sanitaţie a Republicii Moldova (2014-2028)

	3. Construcția sistemelor de canalizare în localități rurale de dimensiuni mari; 4. Extinderea sistemelor de canalizare în localitătile rurale de dimensiuni mici;
Epurarea apelor uzate	1.Reabilitarea/extinderea SE existente din or. Drochia pentru a acoperi număr mai mare de generatori de ape uzate din localitățile învecinate; 2.Implementarea tehnologiilor non-convenționale cu costuri asociate reduse (de exemplu, zone umede construite cu flux subteran) în zonele rurale; 3.În comunitățile rurale de dimensiuni mici, aplicarea unor soluții descentralizate de epurare (fose septice, toalete Ecosan, SE compacte pentru clădiri publice / comerciale); 4.Construcția noilor SE convenționale regionale, care să acopere zonele urbane și rurale grupate.
Eficienţă operaţională	1.Extinderea managementului serviciilor de AAC din zonele urbane existente în localitățile rurale vecine, indiferent de conexiunea fizică la sistemele orășenești; 2.Îmbunătățirea calității serviciilor prin licențierea și monitorizarea operatorilor AAC regionali; 3.Elaborarea și implementarea Programului de îmbunătățire a performanțelor financiare și operaționale ale operatorilor de serviciile AAC; 4.Implementarea sistemelor de automatizare (SCADA) pentru monitorizarea și controlul proceselor tehnologice de AAC.

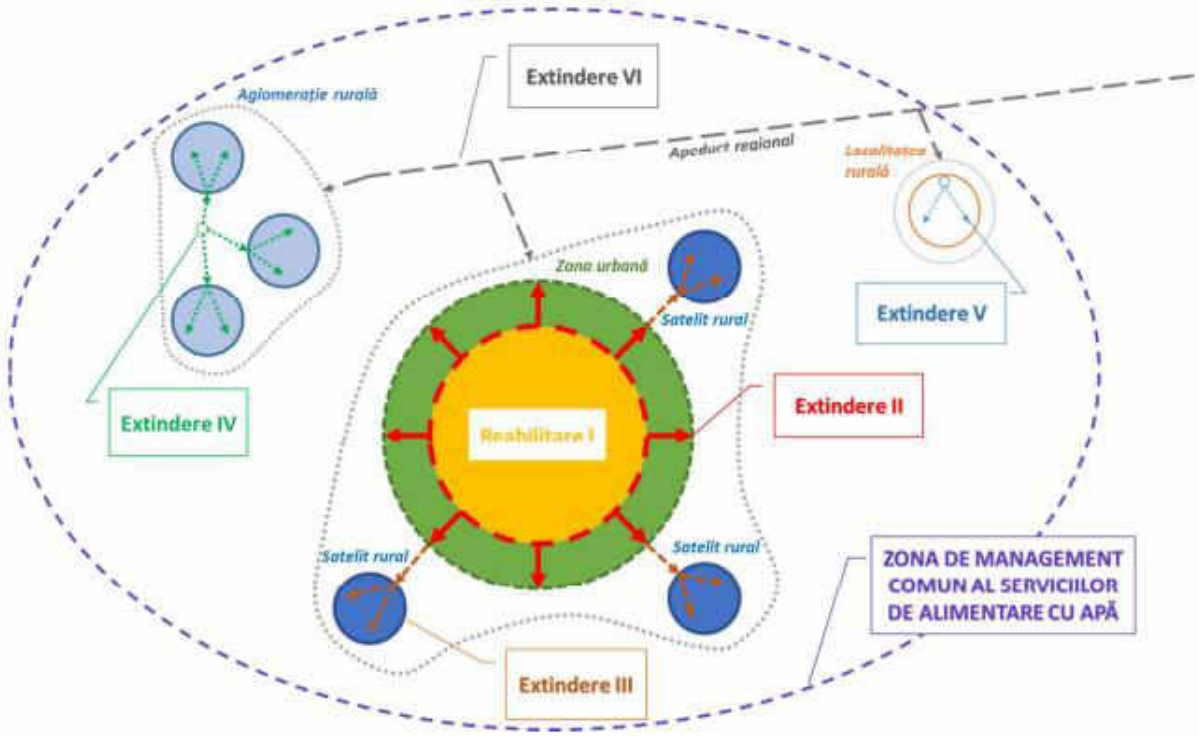

Figura 22Abordarea etapizată privind dezvoltarea și gruparea serviciilor de alimentare cu apă

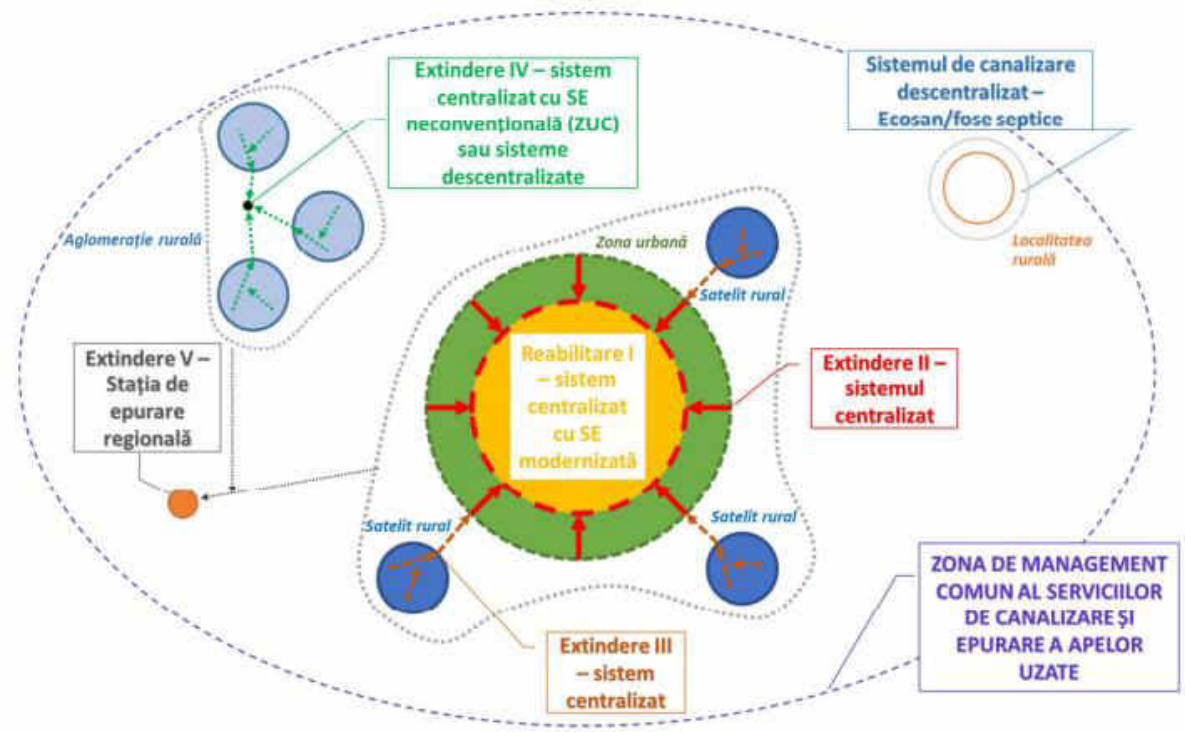

Figura 23Abordarea etapizată privind dezvoltarea serviciilor de canalizare

3.3. Formularea obiectivelor specifice de dezvoltare

În baza Analizei Diagnostic, priorităților locale şi naționale, obiectivelor stabilite la nivel regional şi național, în mod participativ s-au identificat următoarele obiective repartizate în ***4 direcții strategice*** în acest sector:

1. **Creşterea calităţii serviciului de AAC în baza principiului de regionalizare,** *prevede măsuri de:*
   - Creşterea indicelui de calitate a apei,
   - Creşterea capacităţii operaţionale în prestarea serviciului de AAC prin efectuarea măsurilor organizatorice și juridice de constituire graduală a operatorilor regionali,
   - crearea operatorului unic regional de AAC
2. **Promovarea şi constientizarea populaţiei în accesarea, eficientizarea, dezvoltarea, şi protejarea acestui sector,** *prevede măsuri de:*
   - Sporirea nivelului de transparență şi monitorizare in serviciile AAC;
   - Ridicarea nivelului de conștientizare si responsabilitate a consumatorilor.
3. **Creșterea nivelului de acoperire a populaţiei cu servicii de aprovizionare centralizată cu apă,** *prevede măsuri de:*
   - Creștere a nivelului de asigurare cu servicii centralizate de aprovizionare cu apă de la nivelul actual de 31% la 55%. Clusterizarea localităților raionului pe baza cooperării APL de nivelul I în cadrul unui sistem comun de management în AAC (Cluster Nistru – or. Drochia).
4. **Creșterea nivelului de acoperire a populaţiei cu servicii de canalizare centralizată,** *prevede măsuri de:*
   - Creșterea nivelului de asigurare cu servicii centralizate de canalizare de la nivelul actual de 20% la 35%.

Creşterea calităţii serviciului AAC în baza principiului de regionalizare

Modelul instituțional de regionalizare a serviciului de alimentare cu apă și de canalizare pentru raionul Drochia are în componență două elemente cheie:

a. Operatorul Regional (OpR);
b. Contractul de delegare a gestiunii serviciului, care reglementează relația dintre operatorul regional și autoritățile publice locale.

Î.M. „Apa Canal din Drochia" va fi reorganizată prin dezmembrare (separarea domeniului AAC). În rezultat, întreprinderea actuală va presta servicii de salubrizare, amenajare, înverzire ș.a., excepție servicii apă și canalizare. Serviciile apă și canalizare vor reveni întreprinderii nou formate S.A. "Apă Canal Drochia". Astfel, în urma reorganizării prin dezmembrare și separare vor activa două întreprinderi, cea cu denumirea veche ca întreprindere municipală și întreprindere nouă ca societate pe acțiuni. În cadrul întreprinderii nou formate va fi necesar de creat o structură nouă, secția tehnică, care va suplini din punct de vedere metodologic și tehnic administrația întreprinderii în procesul de regionalizare a serviciilor AAC.

- Localitatea pivot va constitui pentru **Clusterul Nistru** "Apa Canal Drochia", ulterior satele unde există rețele de apă și canalizare, din acest Cluster. Apoi, pe parcursul construcției a sistemelor noi de apeduct și canalizare extindere și în acele localități. Procedura de constituire a aunui operator comun regional este format de o primărie (or. Drochia).

Conceptul de regionalizare a unui serviciu de alimentare cu apă şi de canalizare este bazat pe gestiunea rețelelor de apeduct și canalizare – proprietatea APL de nivelul I în baza contractului de gestiune a serviciului. Pentru bunurile luate în gestiune operatorul va achita APL de nivelul I o redevență, astfel bunurile respective vor fi luate în concesiune. APL de nivelul I poate fi sau nu deținătorul de acțiuni a operatorului de servicii apă și canalizare. Acțiunile pot fi procurate contra bani de către APL I.

Un sistem public regional de alimentare cu apă şi de canalizare reprezintă ansamblul tehnologic, operațional şi managerial constituit prin punerea în comun a două sau mai multe sisteme locale de alimentare cu apă şi de canalizare. Obiectivul principal al creării unui sistem public regional de alimentare cu apă şi de canalizare îl reprezintă optimizarea serviciilor oferite prin utilizarea de resurse şi facilități comune. Ca direcție strategică, este recomandabil ca operarea regională a serviciilor de alimentare cu apă şi de canalizare să acopere o zonă cel puțin 100.000 de locuitori şi cât mai multe zone urbane dintr-un raion, pe **Clustere** sau bazin hidrografic.

Promovarea şi constientizarea populaţiei în accesarea, eficientizarea, dezvoltarea şi protejarea sectorului AAC

Strategia promovează implicarea publică in dezvoltarea sistemelor de apă şi canalizare în localităţile raionului Drochia, întrucît înţelegerea necesităţii utilizării apelor calitative printr-un sistem eficient și usor de utilizat este deosebit de important pentru protejarea sanătăţii populaţiei şi conservării mediului ambiant. Scopul comunicării este cel de informare, motivare, convingere, instruire, încurajare a consumatorilor privind calitatea prestării serviciilor de AAC. O comunicare eficientă necesită stabilirea unor condiţii şi factori cheie în prealabil, cum ar fi:

- Stabilirea clară a scopului comunicării
- Identificarea momentului potrivit pentru deschiderea comunicării
- Utilizarea unui limbaj simplu, clar, deschis și direct
- Acceptarea de către fiecare participant a posturii de ascultător
- Corelarea spuselor cu faptele
- Transformarea stilului comunicării din defensiv în productiv.

Canalele de comunicare între principalii actori sunt:

Tip	Caracteristici și forme specifice	Avantaje	Dezavantaje
Poștă	Scrisori, note de serviciu, rapoarte	Înregistrări permanente. Continuu, prompt.	Spațiu de depozitare. Impersonală Volum, întârzieri.
Mijloace electronice	Mesaje e-mail, faxuri, conferințe video	Rapide, consum redus de hârtie Cost redus	Posibilă numai cu membrii rețelei Scurgerea informațiilor confidențiale
Întruniri	Întîlnire cîteva persoane Formale/neformale Planificate/neplanificate Structurate/nestructurate	Transmiterea efectivă a informațiilor Angajarea grupului	Consum de timp Neimportante pentru unii participanți Pot devia de la subiectul și obiectivele propuse
Convorbiri telefonice	Modalitate concretă, imediată, directă de comunicare	Răspuns imediat Asigură contactul personal	Nu se fac înregistrări scrise Nu există contact vizual
Față în față	Cel mai frecvent utilizat Canal preferat	Cea mai eficace în servicii, oferă un răspuns rapid Atenție la limbaj, ton, expresie	Consum de timp Nu se fac înregistrări în scris

În vederea creșterii nivelului de transparenţă şi monitorizare a activităţii APL I şi operatorilor AAC se propune evaluarea sistematică a nivelului de poluare a surselor de apă în instituţiile şi alte locuri publice, organizarea şi facilitarea participării populaţiei la cursurile de protecţie a mediului şi surselor de apă, printare pliante, publicare articole, anunțuri despre procesul de prestare a serviciului AAC şi utilizare a tehnologiilor de alternativă în prelucrarea apelor uzate.

Creșterea nivelului de acoperire a populaţiei cu servicii de aprovizionare centralizată cu apă

Tehnica clusterizării localităţilor în vederea creşterii nivelului de acoperire cu servicii de AA prezintă o metodă eficientă, consecutivă în atingerea unui nou grad de conectări a consumatorilor la servicii de AA, de la 31% la 55% cel puţin.

Astfel, se cunoaşte modalitatea de clusterizare a raionului Drochia, după cum urmează:

Clusterizarea localităților raionului pe baza cooperării APL de nivelul I în cadrul unui sistem comun de management în AAC.

Cooperarea intercomunitară (CIC) se referă la cooperarea între localități în scopul creșterii eficacității şi eficienței serviciilor livrate (serviciile de aprovizionare cu apă şi serviciile de canalizare). Un aspect importantal CIC este regionalizarea serviciilor publice. Regionalizarea poate fi înțeleasă ca un clustering, sau ogrupare a întreprinderilor care furnizează servicii publice cum ar fi serviciile de aprovizionare cu apă şi serviciile de canalizare. Regionalizarea serviciilor publice este utilizată pentru a crește eficiența şi a reduce costurile, prin utilizarea economiilor de scară, spre deosebire de utilizarea unor soluții individuale. Clusterul reprezintă o zonă geografică de localități care utilizează/dețin împreună infrastructura în domeniul AAC sau cooperează în cadrul unui sistem comun de management în AAC.

Cluster Nistru: Semnarea Acordului de cooperare inter-comunitară și aprobarea lui de către consiliile locale constituie în baza **Raportului „Due Diligence”** - juridic, tehnic, de mediu, financiar, contabil și economic. Obiectivul general al proiectului este considerarea viabilității unui Parteneriat Public Privat in vederea:

- Îmbunătățirii nivelului serviciilor cu un accent pe construcția și mentenanța adecvată a infrastructurii de apă;
- creșterea eficienței;
- efectuarea de investiții de capital optime;
- asigurarea sustenabilității financiare, tehnice și de mediu pe termen lung, luînd în considerare constrîngerile de suportabilitate ale utilizatorului final.

Implicarea APL de nivelul I și II, aplicare instrumentelor de regionalizare a serviciilor de AAC în baza Raportului „Due Diligence”, aplicînd principiile de prioritizare stabilite de cadrul strategic vor permite atingerea obiectivelor minime stabilite pentru dezvoltarea raionului pe termen mediu (anul 2025).

Datorita faptului ca debitul de apa bruta extras din sursa subterana a localtatii Drochia este insuficient si are o concentratie ridicata de amoniu, este necesar un process de tratare complex asfel incat apa potabila sa indeplicească parametrii de calitate impusi de legislatia din Republica Moldova. Un proces complex de tratare reprezinta o investitie important ce consta in relizarea unei statii de tratare noi, costuri cu reactivii necesări și costuri cu personalul de operare al proceselor de tratare.

Pentru a putea asigura necesarul de apa potabila și calitatea acesteia pentru toți locuitorii orașului Drochia și pentru localitățile învecinate, a fost propusă extinderea unei conducte de aducțiune a apei tratate din aducțiunea Soroca-Bălți pînă în orașul Drochia.

În măsură să asigure calitatea necesară a apei potabile furnizată locuitorilor orașului Drochia și celorlalte localități ale raionului ce vor fi alimentate din conducta de aducțiune Soroca-Bălți, a fost propusă o conductă noua de aducțiune ce va realiza legatura dintre Soroca-Bălți și orașul Drochia.

Viitoarea conductă de aducțiune respectă traseul propus de autoritățile locale ale orașului Drochia, care împreună cu celelalte consilii locale pregătesc avizele și acordurile necesare realizării acestei conducte de aducțiune.

Conexiunea la conducta de aducțiune Soroca-Bălți se va realiza in apropierea localitatii Marășești, iar pe traseul sau pînă în orașul Drochia conducta va intersecta următoarele localități: Mărășești, Cubolta, Frumușica Nouă, Hăsnășenii Mari, Dominteni, Petreni, Gribova, Baroncea și Chetrosu.

Odată ajunsă în orasul Drochia conducta de aducțiune va fi conectată la rezervoarele existente de înmagazinare. În acest fel sursa existentă de apa a orasului Drochia va fi pastrata ca rezerva, deoarece debitul de apa furnizat de Soroca-Balti va asigura cantitatea necesara tuturor locuitorilor inclusiv pentru sistemul centralizat propus in raionul Drochia.
Modul de functionare al conductei de aductiune va fi gravitational.
Costul total al investitiei pentru realizatea acestei aductiuni este de 8,327,000 euro.

Creșterea nivelului de acoperire a populaţiei cu servicii de canalizare centralizată:
Este destul de dificil de a previziona o dezvoltare a sistemelor de canalizare si epurare a apelor uzate in condițiile unui deficit de capacități financiare. In același timp este necesar de eficientiza utilizarea resurselor financiare destinate construcției sistemelor de canalizare prin stabilirea unor priorităţi la nivel de raion si selectarea spre implementare a unor tehnologii care ar respecta relaţia cost-calitate. În lipsa unor studii de fezabilitate în domeniu, o solutie temporară este extinderea sistemelor de canalizare în localitățile proxime or. Drochia, construcția sistemelor noi în localitățile ce nu dispun de canalizare, construcția stațiilor de epurare.

4. Planul de Acțiuni

Tabelul 8Planul de acțiuni determinat pentru perioada de timp: 2018-2025

#	Măsuri	Denumire proiect / acţiune	Perioada de implementare	Costul estimativ	Responsabil si Parteneri	Rezultate aşteptate	Surse de finanţare
***Direcţie strategică* 1. Creşterea calităţii serviciului de AAC în baza principiului de regionalizare**							
***Obiectiv 1.* Creşterea indicelui de calitate a apei**							
1.1.	Efectuarea unei analize aprofundate a calităţii apei de pe teritoriul raionului	1.1.1.Elaborarea Studiului privind calitatea apei din raionul Drochia	2018-2019	250 000 lei	APL, Operatorul de AAC	Analiza apei de pe teritoriul raionului	Bugetele locale, Surse externe
1.2.	Reabilitarea segmentelor reţelelor uzate de distribuție a apei	1.2.1.Înlocuirea/ schimbarea a 13,2 km de reţele în localităţile: Cotova – 1 km, or. Drochia – 10,7 km Maramonovca – 1,5 km	2018-2025	4 000 000 lei	APL, Operatorul de AAC, ADR Nord, GIZ	13,2 km de reţea schimbată, reducerea pierderilor şi costurilor de exploatare, sporirea indiciului de calitate a apei.	Surse externe, buget local, contribuția populației
1.3.	Soluţionarea temporară a problemei calităţii apei în localităţile rurale	1.3.1.Instalarea staţiilor de clorinare (RAP)	2019-2021	20 000 000 lei	APL, Consiliul Raional	Toate instituţiile preşccolare şi şcolare din raion dotate cu filtre de apă	Surse externe, Bugetele locale
		1.3.2.Instalarea filtrelor de apă în instituţiile de învăţămînt din localitatile rurale	2019-2021	900 000 lei			
		Instalarea ministaţiilor de tratare a apei in cartiere	2019-2021	4 000 000 lei		Utilizarea apei sigure de către	Operatori AAC, agenti economici,

		de locuit				consumatori	surse externe
1.4.	Reducerea nivelului de poluare a surselor de apă	1.4.1.Construirea foselor septice impermeabile	2019-2025	100 000 000 lei	Consiliile Locale	Nivel de poluare a apelor redus	Populația, APL
	Buget		2019-2025	**129 150 000 lei**			
Obiectiv 2.Creşterea capacităţii operaţionale în prestarea serviciului de AAC prin efectuarea măsurilor organizatorice şi juridice de constituire graduală a operatorilor regionali							
2.1.	Promovarea principiului de regionalizare şi cooperare inter-comunitară în organizarea serviciilor de AAC	2.1.1.Evaluarea capacitatii operationale a operatorilor AAC .	2018-2019	40 000 lei	CR, ÎM "Apă-Canal"; APL I	Studiu elaborat	Surse externe; Buget local APL I, Buget raional
		2.1.2.Crearea operatorului regional de AAC. Înregistrarea S.A. "Apă Canal Drochia" conform legislației în vigoare	2018-2019	Costuri aferente înregistrării (pînă la 2000)	CR, ÎM "Apă-Canal"; APL I	Operator regional creat	Buget local APL I, Buget raional
		2.1.3.Extinderea operatorului regional creat	2019-2025	Fara cost	CR, ÎM "Apă-Canal"; APL I	Operator regional extins	Buget local APL I, Buget raional
		2.1.4.Elaborarea Studiului de Fezabilitate raional privind clusterizarea optima a localitatilor privind dezvoltarea eficienta a serviciului de AAC		Fara cost		SF elaborat	
		2.1.5.Initierea campaniilor/discutiilor intre primariile raionului privind implementarea mecanismului de cooperare inter-comunitara	2018-2025	Fara cost	CR, ÎM "Apă-Canal"; APL I	Primari informati privind oportunitatile CIC	Buget local APL I, Buget raional
2.2.	Consolidarea operationala si	2.2.1.Procurarea echipamentului și utilajului	2018-2020	1 000 000 lei	CR, APL I, ÎM "Apă-Canal"	Buget local, Buget raional,	Buget local, Buget raional, FEN, FNDR,

	instituţională a operatorilor de AAC	performant de verificare a consumului de apă pentru operatorii locali si regionali				FEN, FNDR, Fonduri externe	Fonduri europene
		2.2.2.Modernizarea parcului de autospeciale al ÎM “Apă-Canal Drochia”	2018-2021	1000000 lei	CR, APL I, ÎM “Apă-Canal”		Operatorii regionali şi rurali de AAC dotaţi cu mijloace tehnice necesare, resurse umane înalt calificate, servicii de AAC accesibile pentru toţi locuitorii
		2.2.3.Suport pentru ridicarea nivelului profesional al angajaților sectorului de AAC prin oferirea posibilităţilor de a participa la cursuri de formare profesională privind serviciiile de AAC,în baza acordurilor de cooperare inter-comunitară, utilizare tehnică avansată, metodologiei tarifare naţionale prin prisma aspectelor sociale şi egalităţii de gen	2019-2025	100 000 lei	CR, APL I, IM “Apa Canal		
2.3.	Eficientizarea pierderilor de apă / Monitorizarea şi gestionarea corectă a resurselor de apă	2.3.1.Asigurarea evidenţei apei captate, pompate şi realizate prin montarea debitmetrelor şi contoarelor de apă	2019-2025	500 000 lei	Operatorii de AAC, APL, Consiliul raional		Reducerea cantitativă de pierderi de apă
2.4.	Ajustarea tarifelor conform metodologiei	2.4.1.Aprobarea politicii privind tariful sectorial, ajustarea tarifului la apă si sanitație in fiecare an.	Anual, 2018-2025	Fara cost	CR, ÎM “Apă-Canal”	Acoperirea cheltuielilor aferente prestării serviciului de	

	naționale					AAC	
2.5.	Monitorizarea şi gestionarea corectă a resurselor de apă	2.5.1.Facilitarea implementării sistemelor SCADA pentru AAC • Integrarea forajelor existente in sistemul SCADA; • Camine (debitmetru SCADA); • Instalatii electrice si SCADA; • Instalatii electrice si SCADA – debit; • Instalatii electrice si SCADA – presiune; • Puncte monitorizare (lucrari electrice si SCADA); • Instalatii HVAC;	2020-2025	20237200 lei	Operatorii de AAC, APL	APL, surse externe	Eficientizarea si monitorizarea surselor de apă
	Buget		2019-2025	**22 879 200 lei**			
Obiectiv 3. Crearea operatorului unic regional de AAC							
3.1	Evaluarea fondurilor fixe a operatorului din or. Drochia	Evaluarea de către o companie ce deține licență de evaluare. Bunurile vor fi separate în trei grupe: bunuri cu destinația altor servicii decît AAC, bunuri cu destinația AAC în două liste după proprietate (domeniul public și privat)	Noiembrie 2018	60000 lei	Întreprinderea municipală	Fondurile fixe a ÎM evaluate Bunuri în trei grupe: bunuri cu destinația altor servicii decît AAC, bunuri cu destinația AAC în două liste după proprietate (domeniul public și privat) separate	Bugetul Î.M. A.O. și Gestionarul Direct

3.2	Stabilirea tarifului de apă	Avizarea tarifului la apă și canalizare de către ANRE pentru or. Drochia	Noiembrie 2018	Fără cost	Întreprinderea municipală	Tarife noi la AAC aprobate	Fără sursă
3.3	Înregistrarea intreprinderii	Înregistrarea S.A. ”Apă Canal Drochia” conform legislației în vigoare	Mai 2019	Costuri aferente înregistrării (pînă la 2000)	Consiliul Orășenesc Drochia	S.A. ”Apă Canal Drochia” înregistrată	Bugetul local, după începerea activității întreprinderii va fi rambursat de S.A.
3.4	Lichidarea	Deciziile consiliilor locale din raion (deținătoare de Î.M., A.O, G.D. prestatoare de servicii AAC) de a deveni acționari în întreprinderea nouă cu cota de participare în bani, lichidarea Î.M. cu activitate prestări servicii AAC din localitățile rurale și/sau transmiterea bunurilor aferente serviciului în concesiune către S.A. ”Apă Canal Drochia”. Pot primi decizii de a deveni acționari și APL care la moment nu dispun de rețele de AAC	Mai 2019	28600 lei	Consiliile locale	• Deciziile consiliilor locale din raion (deținătoare de Î.M. restatoare de servicii AAC) de a deveni acționari în întreprinderea nouă cu cota de participare în bani aprobate • Î.M. prestatoare de servicii AAC lichidate • Procedura înregistrării acționari în S.A. ”Apă Canal Drochia” inițiată Bunurile aferente serviciului AAC în concesiune către S.A. ”Apă Canal Drochia”	Fără sursă

						transmise	
3.5	Acceptul de noi acționari în S.A	Decizia consiliului orășenesc Drochia pentru acceptul de noi acționari în S.A. ”Apă Canal Drochia” permisiunea de emisie a acțiunilor noi	Septembrie 2019	Fără cost	Consiliul orășenesc Drochia	• Decizia consiliului orășenesc Drochia pentru noi acționari în SA ”Apă Canal Drochia” aprobată • Permisiunea de emisie a acțiunilor noi primită Numărul acționarilor majorați	Fără sursă
3.6	Transmiterea în concesiune a rețelelor AAC, **Cluster Nistru**	Transmiterea în concesiune a **aductiunii și retele de distributie a apei Cluster Nistru din Raionul Drochia** catre ”Apă Canal Drochia”	2019-2025	Fără cost	Consiliul raional Drochia	• Decizia CR Drochia de transmitere în concesiune a rețelelor de apă Cluster Nistru și a mijloacelor fixe aferente lui către S.A. ”Apă Canal Drochia” aprobată • Decizia CR Drochia de a deveni acționar în S.A. ”Apă Canal Drochia” aprobată Gestiunea sistemului tehnologic	Fără sursă

						apeductul **Cluster Nistru)** preluată	
3.7	Contractului de delegare a gestiunii serviciului	Semnarea Contractului de delegare a gestiunii serviciului	Octombrie 2019	Fără cost	Consiliile locale	• Deciziile consiliilor locale care au transmis în concesiune sistemele de AAC către S.A. ”Apă Canal Drochia” despre aprobarea semnării Contractului de delegare a gestiunii serviciului aprobate • Contractul de delegare a gestiunii serviciului semnat Relații contractuale între proprietar și gestionar al sistemelor AAC instituite	Fără sursă
3.8	Prestarea serviciilor AAC	Prestarea serviciilor AAC de către S.A. ”Apă Canal Drochia” în **Cluster Nistru**	Decembrie 2019	Fără cost	APL și SA ”Apă Canal Drochia”,	Operator regional în toate localitățile raionului din **Clusterul Nistru** creat	Fără sursă
3.9	Consolidarea	Consolidarea capacităților	2019 -	-	APL de nivelul I,	• Plan de	GIZ, APL de nivelul I

	capacităților instituționale și tehnice	instituționale și tehnice a S.A. ”Apă Canal Drochia” **Cluster Nistru**	2025		S.A. ”Apă Canal Drochia”	creștere a capacităților S.A. ”Apă Canal Drochia” elaborat • APL și reprezentanții S.A. ”Apă Canal Drochia” instruiți Dotare tehnică.	și II, S.A. ”Apă Canal Drochia”, alți donatori
	Buget		2019-2025	**90 600 lei**			
***Direcţie strategică* 2. Promovarea şi constientizarea populaţiei în accesarea, eficientizarea, dezvoltarea, şi protejarea sectorului de AAC**							
***Obiectiv* 1. Sporirea nivelului de transparență şi monitorizare in serviciile de AAC**							
1.1.	Monitorizarea nivelului de poluare	1.1.1.Evaluarea sistematică a nivelului de poluare a surselor de apă în instituţiile şi alte locuri publice	2019-2025	100 000 lei	Operatorii AAC, APL	APL, surse externe	Surse de ape monitorizate, sigure
				100 000 lei			
***Obiectiv* 2. Ridicarea nivelului de conștientizare si responsabilitate a consumatorilor**							
2.1.	Campanii de informare a populaţiei privind protecţia mediului si surselor de ape	2.1.1.Organizarea şi facilitarea participării populaţiei la cursurile de protecţie a mediului şi surselor de apă	2019-2025	100 000 lei	Consiliu raional, APL, operatori AAC, Serviciile de stat Ecologic și Sănătate Publică.	Consiliu raional, APL, operatori AAC	Populaţie informată, surse de ape sigure
2.2.	Informarea populaţiei privind participarea la sedinţeleprivind modificările in prestarea serviciului de	2.2.1.Printare pliante, publicare articole, anunturi despre procesul de prestare a serviciului de AAC şi utilizare a tehnologiilor de alternativă în prelucrarea apelor uzate	2019-2025	100 000 lei	ConsiliulRaional, APL-I, operatoriide AAC	ConsiliulRaional, APL-I, operatoriide AAC	Serviciu de AAC transparent, consumatori informaţi, surse de apă sigure

	AAC, utilizarea tehnologiilor avansate de prelucrare a apelor uzate						
	Buget		2019-2025	**200 000 lei**			
***Direcţie strategică* 3. Creşterea nivelului de acoperire a populaţiei cu servicii centralizate de aprovizionare cu apă**							
Obiectiv 1. Creșterea nivelului de asigurare cu servicii centralizate de aprovizionare cu apă de la nivelul actual de 31% la 55%.							
1.1.	Extinderea sistemelor existente de aprovizionare cu apă în localităţile neacoperite	1.1.1.Contribuirea la modernizarea şi extinderea reţelelor de apeduct în localităţile: Gribova, Nicureni, Sofia	2018 – 2020	2 200 000 lei	CR, APL I, ÎM “Apă-Canal”	Reţele de apeduct construite; Lungime şi capacitate a reţelelor de apeduct reparate şi extinse; Nr. de gospodării şi locuitori conectaţi.	Buget local APL I, Buget raional, FEN, FNDR, Fonduri europene
		1.1.2. Îmbunătățirea servicilor de alimentare cu apă și canalizare în orașul Drochia (reabilitarea si extinderea retelelor de apa potabilă, statiilor de pompare, statia de clorinare, rezervoarelor de apa potabila, statie de clorinare, statie de tratare, instalatii hidrofor, punctele de conectare a localitatilor: Surii Noi, Tarigrad, Baroncea Noua, Miciurin) – ***Cluster or.***	2018 – 2020	1,5 mln euro – GIZ, 162000 euro (3 240 000 lei)– Contribuţia beneficiarilor	CR, APL I, ÎM “Apă-Canal”	Rețele de distrubuție a apei reabilitate și extinse 22 215 m.l.; Nr. de gospodării şi locuitori conectaţi 1200.	GIZ, Buget local APL I,

		Drochia					
1.2.	Constructia sistemelor noi în localităţile ce nu dispun de AA	1.2.1.Contribuirea la construcţia reţelelor magistrale de apeduct în primariile Baroncea, Hăsnăşenii Noi, Palanca, Petreni, Şalvirii Vechi, Şuri, Dominteni, s. Drochia, Hăsnăşenii Mari, Miciurin, Moara de Piatră, Popeştii de Jos, Popeştii de Sus, Zguriţa	2018 – 2025	8 327 000 eur (166 540 000 lei)	CR, IM "Apa Canal"	Sisteme de alimentare cu apă construitem34 303 m.l.; Lungime şi capacitate a reţelelor de apeduct construite; Nr. de gospodării şi locuitori conectaţi.	Buget raional, FEN, FNDR, Fonduri europene
	Buget		2019-2025	**17 198 000 lei**			
***Direcţie strategică* 4. Creșterea nivelului de acoperire a populaţiei cu servicii centralizate de canalizare-epurare a apelor uzate**							
***Obiectiv 1*. Creșterea nivelului de asigurare cu servicii centralizate de canalizare de la nivelul actual de 20% la 35%**							
1.1.	Extinderea sistemelor existente de canalizare în localităţile neacoperite	1.1.1.Extinderea sistemelor de canalizare în localităţile proxime or. Drochia	2018-2024	312 600 000 lei	Operatori de AAC, APL	Reţele de canalizare extinse 104,2 km	Fondul Ecologic, Surse externe, FNDR
1.2.	Constructia sistemelor noi în localităţile ce nu dispun de canalizare	1.2.1.Construcţia sistemelor noi de canalizare-epurare în localităţile: Gribova, Baroncea, Cotova, Fîntîniţa, Hăsnăşenii Noi, Palanca, Pervomaiscoe, Petreni, Pelinia, Şalvirii Vechi, Şuri, Antoneuca, Chetrosu, Dominteni, s. Drochia,	2020-2025	86 653 000 eur (1 731 260 000 lei)	Operatori de AAC, APL	Sisteme noi de canalizare-epurare a apelor uzate construite	

		Gribova, Hăsnăşenii Mari, Maramonovca, Miciurin, Mîndîc, Moara de Piatră, Nicoreni, Ochiul Alb, Popeştii de Jos, Popeştii de Sus, Sofia, Ţarigrad, Zguriţa					
		1.2.2.Contribuirea la construcția sistemelor de canalizare şi staţiilor de epurare în localităţile:s. Sofia, s. Drochia	2018 – 2019	2 371 950 eur (47 439 000 lei)	CR Drochia, ÎM "Apă-Canal"	Sisteme de canalizare şi staţii de epurare construite (7 530 loc.)	
		1.2.3.Forarea sondei arteziene in s. Mindic	07-12.2018	400 000 lei	APL	Sondă arteziană forată pe sectorul VI al localitatii	FEN
1.3.	Construcţia staţiilor de epurare	1.3.1.Construcţia staţiilor de epurare din s. Gribova	2019-2025	685 125 eur (13 702 500 lei)	Operatori de AAC, APL	Statii de epurare moderne (2 175 loc.)	Surse externe
	Buget		2019-2025	**2 105 401 500 lei**			
	Buget TOTAL			**2 275 019 300 lei**			

5. Mecanismul Evaluare și Monitorizare

Monitorizarea adecvată a realizării planului propus este o condiţie esenţială a calităţii de punere în aplicare a acestora. Se propun acţiuni de monitorizare a întregului proces de implementare a strategiei de AAC. Aceasta se va realiza prin discutarea la anumite perioade a procesului de implementare de către persoanele responsabile. Rolul de monitor ii revine Consiliului Raional, care, prin instituţiile sale, va urmări si va lua măsuri de redresare atunci, cind este cazul, pentru a anticipa problemele si a reduce riscul de a suporta costuri suplimentare. Acesta are drept scop imbunătăţirea eficienţei si eficacităţii procesului de aprovizionare cu apă si servicii de canalizare.
Procesul de monitorizare va presupune colectarea și analiza sistematică a informaţiilor necesare pentru urmărirea progresului. Evaluarea este compararea impactului real al proiectului vis-a-vis de planurile iniţiale: ce s-a stabilit să se realizeze, la ce nivel s-a realizat și modul in care s-a produs procesul. Evaluarea va lua in consideraţie criteriile de eficacitate, de implicare a actorilor responsabili, de transparenţă a procesului.

Următoarea procedură va fi aplicată pentru monitorizarea componentei AAC din Strategia de Dezvoltare Socio-Economică a raionului:

1. Responsabil de monitorizarea SDSE, componenta AAC va fi Direcția economie, construcții și politici investiționalea Consiliului Raional, care va colecta date lunar despre progresele inregistrate. Grupul de lucru creat pentru elaborarea strategiei se va intruni in sedinţe lunare;

2. In fiecare an, in luna iunie,Direcția economie, construcții și politici investiționaleva pregăti un raport de monitorizare. Raportul va conţine constatări referitor la realizarea fiecărei activităţi din Planul de acţiuni. Raportul de monitorizare va indica nivelul de realizare a acţiunii, termenii de realizare, cheltuieli, rezultatele atinse. Vor fi descrise devierile de la planul de acţiuni si propunerile de ajustare si corectare. Formularul, care va fi utilizat de Direcția economie, construcții și politici investiționale,este prezentat în Anexa 1.

3. Grupul Local de Lucru, in baza raportului de monitorizare, va propune soluţii de actualizare a SDSE, componenta de AAC.

4. Consiliul Raional Drochia va audia raportul de monitorizare si va decide asupra actualizării capitolului de AAC din cadrul Strategiei de Dezvoltare Socio-Economică a raionului, anual.

Anexe

Anexa 1 Formular de Monitorizare a implementării Strategiei SDSE, Componenta AAC

Măsura (din planul de acţiuni)	Acţiunea (din planul de acţiuni)	Scurtă descriere a activităţii planificate	Rezultatele asteptate	Perioada de implementare	Costuri estimate/costuri cheltuite	Rezultate atinse	Devieri	Posibile rectificări

Tabel deținere Licență

Raionul	Operatorul	Data eliberării	Valabilitatea
Drochia	ÎM Apă-Canal din Drochia	01.12.2015	01.12.2040

Autorizarea folosinței apei

Raionul	Operatorul	Data eliberării	Valabilitate	Folosința apei		În proces de examinare
				Captarea apei	Deversarea apei	
Drochia	ÎM Apă-Canal din Drochia	09.10.2013	09.10.2016	da	da	

Informație generală cu privire la serviciile prestate de operatorul AAC

Raion	Operator	Aliment Apă potab	Aliment apa brută	Transp apă potab	Transp apă tehn	Colect și evac AU	Colect, trat si evac AU	Golirea foselor și transp AU	Irigare	Curăț. străzilor	Gest deșeurilor	Altele	Început gestion. AAC
Drochia	ÎM Apă-Canal din Drochia	+					+	+					1956

Alimentarea cu apă

Raion	Operator	Localitatea	Lungime apeduct (km)	Anul constr	Total gospod casnice	Gospod casnice conectate	Agenți econ	Instit publice	Sursa apă		
									supraf	artez	izv
Drochia	ÎM Apă-Canal din Drochia	Or.Drochia	70.5	1956	8653	7053	208	19		100	

Continuitate servicii, întreruperi, volum produs/facturat, conectări ilegale, tratare apă, control calitate apă

Raion	Operator	Localitatea	Conti-nuitate Servici u h/zi	Întreruperi planificate		Întreruperi neplanificate		Volum total prod apă (m3)	Volum facturat (m3)	Pondere volum fact (%)	Conect ilegale	Trat are apă	Control calitate apă	
				nr	h	nr	H						Oper ator	CSP
Drochia	ÎM Apă-Canal din Drochia	Or.Drochia	24	46	4	166	4	694171	330514	48	da	nu		93/ an

Reabilitarea /extinderea necesară a apeductului

Raionul	Operatorul	Localitatea	Reabilitare (km)	Extindere (km)	Capacitatea sursei de apă pentru extindere
Drochia	ÎM Apă-Canal din Drochia	Or. Drochia	22,26	6,77	da

Canalizare și tratarea apelor uzate

Raion	Operator	Localitatea	Lungime rețea (km)	Anul constr	Total gospod casnice	Gospod casnice conectate	Agenți econ	Instit publice	Stație epurare				Tehn tratare	Conect ilegle
									An constr	Funcț	Capacit (m3/zi)	Volum tratat (m3/zi)		
Drochia	ÎM Apă-Canal din Drochia	Or. Drochia	45,5	1974-1975	8653	4785	184	19	1975	da	3500	654	Mec Bio	da

Reabilitarea/extinderea sistemului de canalizare

Raionul	Operatorul	Localitatea	Reabilitare (km)	Extindere (km)
Drochia	ÎM Apă-Canal din Drochia	Or. Drochia	6,233	37,892

Golirea foselor și transportarea apelor uzate

Raion	Operator	Golirea foselor și transp AU	Localitatea	Numărul foselor septice deservite	Volumul apei uzate colectate(m3)	Destinația transportării
Drochia	ÎM Apă-Canal din Drochia		Or. Drochia		410	Stația de epurare

Angajați

Raion	Operator	Nr.angajați		Locuri vacante	Probleme			Domenii instruire
		1 normă	1/2 normă		Lipsa pers calificat	Salariu propus	Necesit instruire	
Drochia	ÎM Apă-Canal din Drochia	71	5		+		+	Managementul financiar. Probleme

Raion	Operator	Nr.angajați		Locuri vacante	Probleme			Domenii instruire
		1 normă	1/2 normă		Lipsa pers calificat	Salariu propus	Necesit instruire	
								actuale de contabilitate și impozitare. Managementul energetic

Ponderea cheltuielilor energie electrică

Raion	Operator	Ponderea cheltuieli energie electrică (%)
Drochia	ÎM Apă-Canal din Drochia	21,3

Tarife

Raion	Operator	Apă		Canalizare		Apă și canalizare		Metoda	Organ aprob tarif	Ponderea chelt acoper (%)	Ultima revizuire			Revizuire planificată	
											Data	Majorat	Redus	Data	Motivul
		Gospod casnice	Cons non-casnici	Gospod casnice	Cons non-casnici	Gospod casnice	Cons non-casnici								
Drochia	ÎM Apă-Canal din Drochia	10	39,17	7	19	17	58,34	Met 2008	CL	75				2018	

Furnizarea serviciilor, ponderea facturilor achitate, măsuri pentru neachitarea serviciilor , indicatori de performanță

Raionul	Operatorul	Contract	Ponderea facturilor achitate %	Măsuri consumat	Măsuri fam social vulnerab	Indicatori performanță
Drochia	ÎM Apă-Canal din Drochia	da	95	1.Adresarea unor reclamații. 2.Debranșarea temporară. 3.Acționarea în instanța de judecată.	nu	nu

Echipament

Raionul	Operatorul	Suficient		Excavatoare	Auto basc	Camioane	Vidanje	Mașină de interv	Aparate sudură oțel	Aparat de sudură PE	Set instrum. p/u intervenție la avarie	Pompe mobile	Gene-ratoare	Alte
		Da	Nu											
Drochia	ÎM Apă-Canal din Drochia	da		1	0	2	0	3	1	0	2	0	3	perforator

Regionalizare

Raionul	Operatorul	Oportunit		Îmbunăt eficienței infrastr	Red cost prod	Consolid capacit, mijl, resurse	Echit acces servici i	Îmbunăt acces fonduri si part sect privat	Implicare regionali zare		Consult operatori	Conult APL	Exam cadru legal inst	Elab Master Plan
		Da	nu						da	nu				
Drochia	ÎM Apă-Canal din Drochia	Da		+	+	+	+	+	da		+	+	+	-

Opțiunile prioritare de intervenție în domeniul AAC în vederea dezvoltării sectorului și regionalizării serviciului de AAC în RDS

Raionul	Operatorul	Master Plan	Capit AAC în SDR	Capit AAC în Strateg/Plan raion	CPP	Stud Fezab CPP	Opț dezv surse apă	CPP regionale	Identif Operator potențial extindere
Drochia	ÎM Apă-Canal din Drochia	5	4	7	6	3	2	8	1

Proiecte în domeniul AAC în derulare

Raion	Operator	Denumirea	Perioada de implementare	Sursa de finanțare	Beneficiarul	Implementator	Descriere succinta
Drochia	ÎM Apă-Canal din Drochia	Îmbunătățirea situației ecologice a bazinelor Prut și Nistru prin îmbunătățirea sistemelor de epurare a apelor uzate în Cernăuți și Drochia	19.12.2013-31.12.2016	Uniunea Europeană, Fondul Ecologic Național, CR Drochia	ÎM ”Apă-Canal” din Drochia	Consiliul raional Drochia	Construcția stației de epurare a apelor uzate în or. Drochia

Proiecte planificate în domeniul AAC

Raion	Operator	Denumirea	Perioada de implementare	Sursa de finanțare	Beneficiarul	Implementator	Descriere succinta
Drochia	ÎM Apă-Canal din Drochia	1. „Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare în orașul Drochia”	2017-2023	Uniunea Europeana, GIZ	ÎM ”Apă-Canal” din Drochia	Primăria or. Drochia	Extinderea si reabilitarea sistemului de apeduct și canalizare în or. Drochia

Anexa 3Operatorii de servicii din primariile raionului Drochia

Primarie	**Operator AAC**
Antoneuca	ÎM Antonicianca
Baroncea	-
Chetrosu	ÎM ”Chetrosu-Service”
Cotova	Primăria comunei Cotova
Dominteni	-
Drochia	Întreprinderea Municipală ,,Apă-Canal” Drochia
Drochia	-
Fîntîniţa	-
Gribova	Î.M. “GRIBOVA SERVIS”
Hăsnăşenii Mari	În localitate nu funcționează serviciile de alimentare centralizată de apă și canalizare. Există o fântână arteziană, care alimentează școala, grădinița de copii, centrul de sănătate și câteva familii din apropiere.
Hăsnăşenii Noi	-
Maramonovca	Interprinderea Municipala MARMESERV
Miciurin	-
Mîndîc	Primăria s. Mîndîc
Moara de Piatră	-
Nicoreni	ÎM ”Nicoreni Service”
Ochiul Alb	Primăria s. Ochiul Alb
P?linia	ÎM”Gspodăria Comunală Pelinia”
Palanca	-
Pervomaiscoe	Primaria Pervomaisce
Petreni	-
Popeştii de Jos	-
Popeştii de Sus	Primăria s. Popeștii de Sus
Sofia	ÎM ”Sofia-Servicii”
Şalvirii Vechi	-
Şuri	-
Ţarigrad	ÎM ”Gospodăria Comunală din s. Țarigrad”

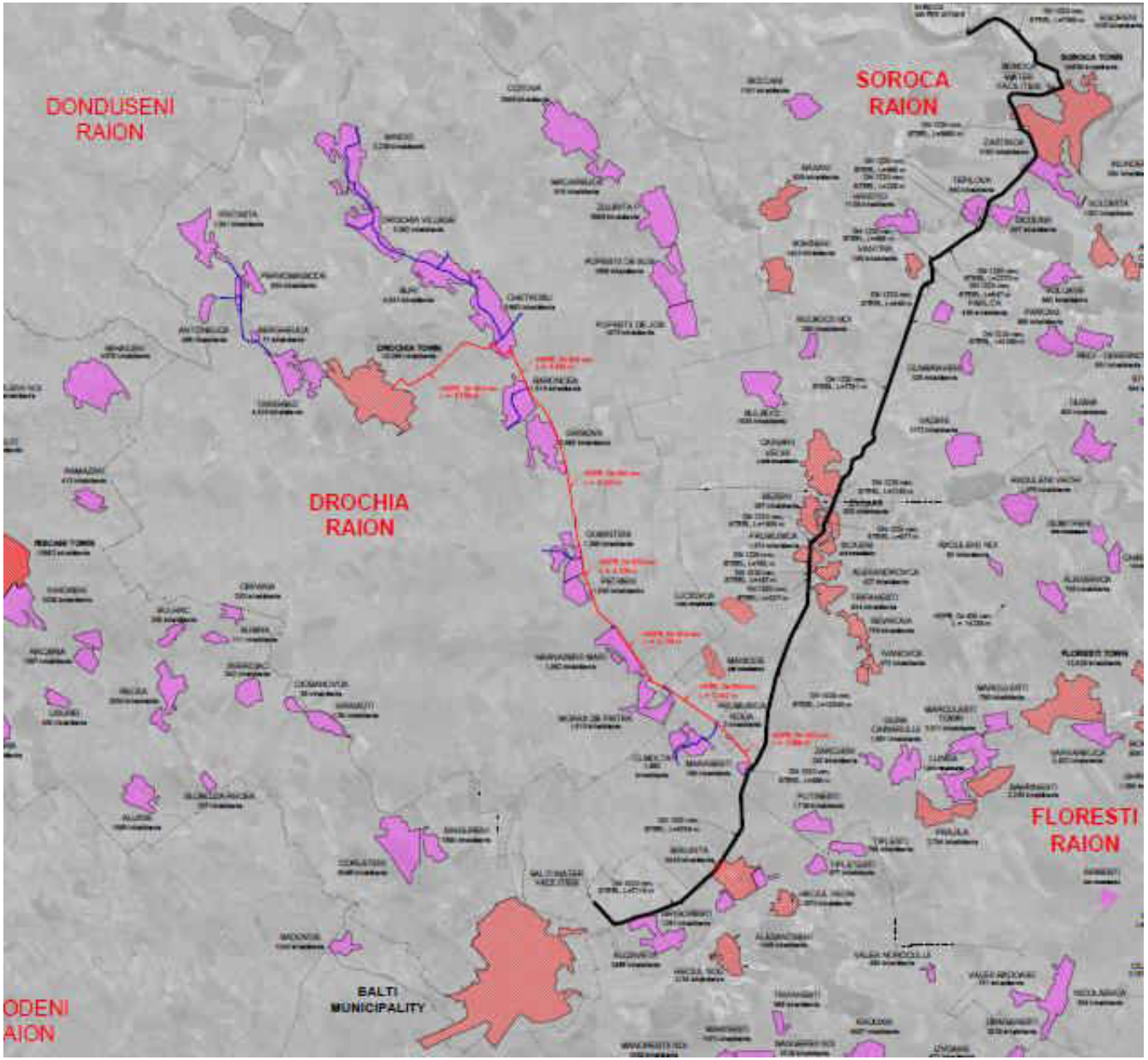

Anexa 4Schema sistemului de alimentare cu apă Clusterul Nistru

Sursa: Servicii de Consultanță în vederea dezvoltării unui PPP pentru îmbunătățirea alimentării cu apă in Regiunea de Nord a Republicii Moldova, PROPUNERE DE PROIECT PPP (Due Diligence), 2013

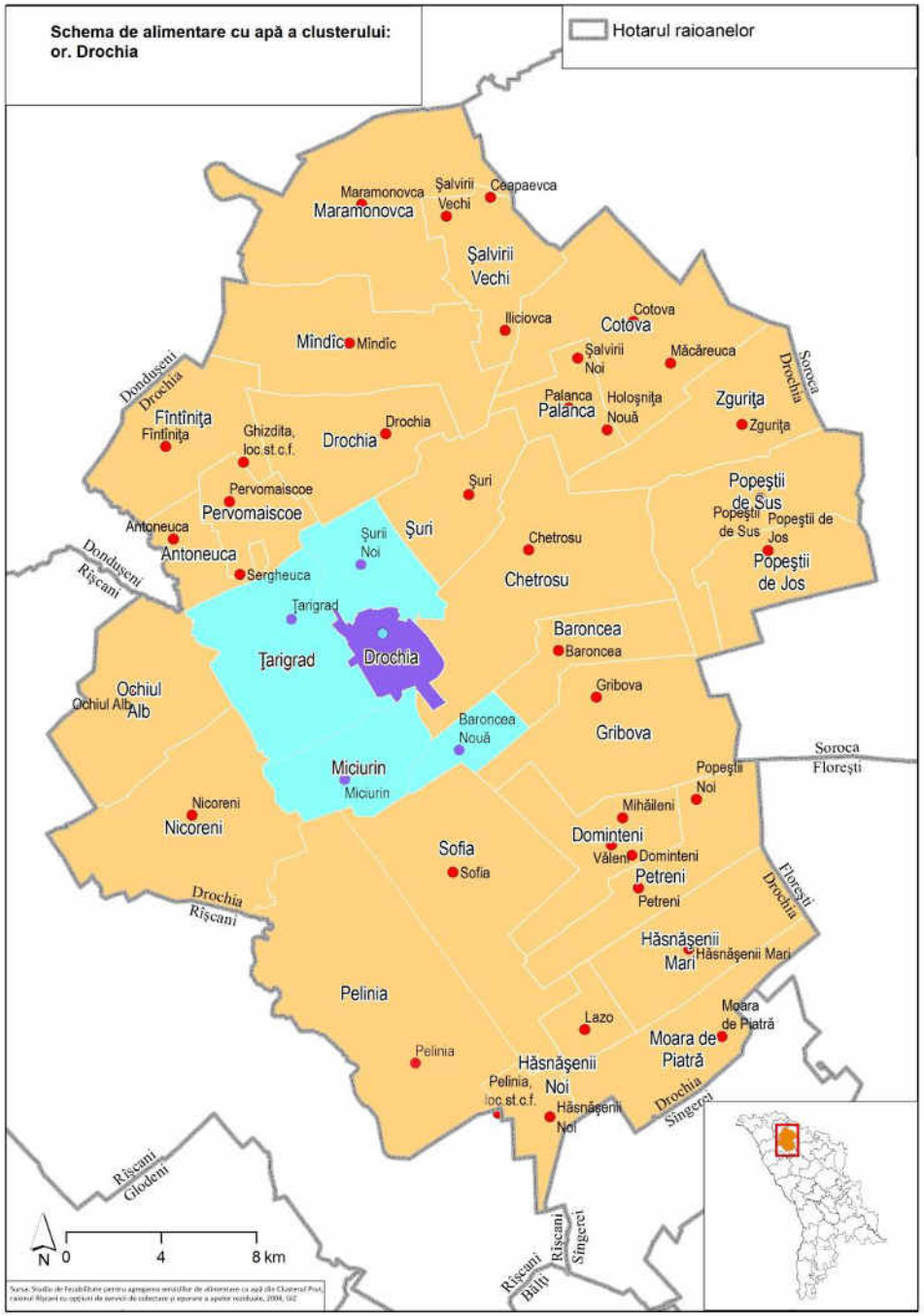

Sursa: Studiu de Fezabilitate „Imbunatatirea serviciilor de alimentare cu apa si de canalizare in orasul Drochia” elaborat in cadrul Proiectului "Modernizarea serviciilor publice locale in Republica Moldova",, 2016, GIZ